

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

CENTRALISATIE, DECENTRALISATIE EN DECONCENTRATIE

Tal van regeringsverklaringen, die de jongste jaren werden afgelegd, gewagen van administratieve deconcentratie; de strekking om het terrein van de administratieve deconcentratie te verbreden, komt trouwens tot uiting in sommige wetontwerpen ⁽¹⁾.

De bedoeling van onderhavig artikel is de administratieve deconcentratie, alsmede verwante vormen van beheer van openbare diensten, t.w. de centralisatie en de decentralisatie, toe te lichten.

Par. I. - Omschrijving van de deconcentratie.

De deconcentratie is die vorm van beheer van de openbare dienst waarin een eigen beslissingsrecht wordt gegeven aan de agenten die aan het hiërarchisch gezag zijn onderworpen van de hoogste overheid van de betrokken dienst ⁽²⁾.

De deconcentratie beoogt een delegatie, een omslag van de bevoegdheden die een overheid bezit op andere organen, die in hiërarchisch verband blijven georganiseerd.

Er bestaan twee vormen van deconcentratie, t.w. externe deconcentratie en interne deconcentratie.

a) Externe deconcentratie.

Deze is voorhanden wanneer bevoegdheden worden gedelegeerd aan gewestelijke overheden van dezelfde dienst.

Ten titel van voorbeeld kan hier worden geciteerd het K.B. van 22 maart 1954, gewijzigd bij het K.B. van 21 januari 1960 en het K.B. van 24 februari 1960, waarbij aan de provinciegouverneur de uitoefening wordt opgedragen van sommige machten welke bij artikel 76 van de gemeentewet aan de Koning zijn verleend.

b) Interne deconcentratie.

Men spreekt van interne deconcentratie wanneer bevoegdheden worden overgedragen aan dienstchefs van het hoofdbestuur.

Bij wijze van voorbeeld denken we hier aan het K.B. van 2 oktober 1937, houdende statuut van het Rijkspersoneel, artikel 3, waarvan hierna sprake.

Par. II. - Centralisatie.

I. Bepaling en kenmerken.

Centralisatie beoogt in een dienst de bestuursorganen in hiërarchisch verband te laten staan tot de hoogste administratieve overheid in de dienst. Het recht en de bevoegdheid om akten te stellen, die de openbare dienst verbinden, berust alleen bij de hoogste overheid van die dienst ⁽³⁾.

De heer Mertens definieert centralisatie als volgt : « Centralisatie noemen wij het beheer der openbare » diensten door het algemeen bestuur, waarbij de ambtenaren van de dienst voor het verrichten van juridische handelingen in hiërarchisch verband staan tot » de hoogste administratieve overheid in de dienst » ⁽⁴⁾.

De hiërarchische ondergeschiktheid tot het hoogste administratief orgaan van de dienst kenmerkt in eerste instantie de centralisatie; kwestieuze hiërarchie sluit in :

1. dat de meerdere aan de ondergeschikte bevelen mag geven omtrent de opportuniteit, de voorwaarden, de inhoud, het moment en de vorm van de juridische handeling;
2. dat de ondergeschikte de bevelen van zijn meerdere dient in acht te nemen;
3. dat de meerdere de beslissing van het lager orgaan mag reformeren;
4. dat principieel, t.w. behoudens andersluidende bepaling, de meerdere het evocatierecht bezit en derhalve zelf de rechtshandeling mag stellen ⁽⁵⁾.

De ondergeschikte treedt steeds op namens en voor de hoogste administratieve overheid van de dienst.

Een groot voordeel van de centralisatie is de eenheid van gezag.

II. Voorbeelden van centralisatie.

Een ministerieel departement vertoont al de karakteristieken van een gecentraliseerd bestuur; de hoogste administratieve overheid is principieel de top van de uitvoerende macht, t.t.z. de Koning. In dit verband bepaalt artikel 29 van onze Constitutie, dat de uitvoerende macht, zoals zij door de Grondwet is geregeld, bij de Koning berust. En artikel 66 van onze grondkeure schrijft voor, dat de Koning de ambtenaren

benoemt bij het algemeen bestuur en bij de buitenlandse betrekkingen, behoudens de bij de wet voorziene uitzonderingen.

We zeggen dat de Koning «*principeel*» de hoogste administratieve overheid is van een gecentraliseerde publieke dienst; voor veel rechtshandelingen zal de Minister, de Secretaris-Generaal of andere bestuurs-*hoofden* de hoogste overheid zijn, hetgeen neerkomt op een maatregel van *interne deconcentratie*.

Ten titel van toelichting kan hier de inhoud worden geciteerd van het K.B. van 2 oktober 1937, houdende statuut van het Rijkspersoneel, artikel 3, luidend als volgt :

« Het Rijkspersoneel omvat vier categorieën :

- » a) dat der eerste categorie, de eigenlijke « ambtenaren », wordt door Ons benoemd;
- » b) dat der tweede wordt benoemd door de Minister, » wie Wij deze bevoegdheid hebben toegekend;
- » c) dat der derde en vierde wordt benoemd door de » bestuurshoofden, die de Minister deze bevoegdheid » heeft toegekend. »

De Belgische Staat is centralistisch uitgebouwd zonder dat daarom het beginsel van de decentralisatie (6) wordt prijsgegeven. Het was de bedoeling van de grondwetgever en de wetgever een gecentraliseerde Staat in het leven te roepen. Een tegengewicht werd evenwel gezocht in het laten bestaan van territoriale openbare diensten, zoals de provincie en de gemeente, die vormen zijn van decentralisatie (7).

III. Gecentraliseerde diensten met een speciale status.

Aan sommige gecentraliseerde diensten werden een zekere technische autonomie en zelfs de rechtspersoonlijkheid toegekend, zonder dat de dienst in kwestie zijn centralistisch karakter verliest. Als voorbeeld kunnen de gepersonaliseerde besturen worden vernoemd als :

- de regie van telegraaf en telefoon (8);
- de regie van de koeldiensten van de Staat (9);
- de regie van de luchtwegen (10).

Bedoelde besturen zijn nationale openbare diensten die als afzonderlijke publiekrechtelijke personen werden gecreëerd, maar waarvan de organen aan het hiërarchisch gezag van de bevoegde Minister zijn onderworpen; deze omschrijving, ontleend aan het Belgisch Instituut voor Administratieve Wetenschappen, dient volgens de heer Buttgenbach te worden aangevuld met een andere karakteristiek, t.w. dat de Staat zowel voor het boni als het mali van hun beleid moet instaan (11).

Dank zij de gepersonaliseerde diensten worden de Staat, de provincies en de gemeenten in de mogelijkheid gesteld zelf openbare diensten met industriële of commerciële inslag uit te baten (12).

Alhoewel deze gepersonaliseerde diensten een technische autonomie en de rechtspersoonlijkheid bezitten (zie hoger), toch verschillen zij grondig van de gedecentraliseerde diensten, omdat zij zijn gespeend van elke organieke zelfstandigheid (13).

Par. III. - Decentralisatie.

I. Bepaling en kenmerken.

Decentralisatie wordt genoemd die vorm van beheer der openbare diensten, waar zekere diensten zowel van algemeen als van gewestelijk of plaatselijk belang, worden beheerd door zelfstandige overheidsorganen,

die slechts onder de administratieve voogdij van het algemeen bestuur staan (14).

De autonomie, de zelfstandigheid kenmerkt in eerste instantie een gedecentraliseerde dienst; bedoelde autonomie sluit in de macht en de bevoegdheid om initiatieven aan de dag te leggen, besluiten te nemen en deze uit te voeren.

Een onbeperkte decentralisatie zou nochtans zeer vlug leiden tot een disharmonie; de gedecentraliseerde diensten mogen slechts optreden ter bevordering van het algemeen belang. Zo in veel gevallen de beslissingen van de gedecentraliseerde diensten van een gewestelijk of lokaal belang niet zijn ontbloot, dan wil dit nog niet beduiden dat het algemeen belang hierdoor wordt gediend.

Buiten dat zijn de gedecentraliseerde diensten gehouden de wet in acht te nemen.

Ten einde de gedecentraliseerde diensten te nopen tot het onderhouden van het algemeen belang en de wet, wordt de autonomie overkoepeld door de bestuurlijke voogdij en het toezicht; hierdoor wordt verstaan de middelen waarover de Staat beschikt om besluiten van de gedecentraliseerde diensten, die in strijd zijn met het algemeen belang of de wet, ongedaan te maken.

Nadrukkelijk wensen we te herhalen dat de zelfstandigheid ten grondslag van de decentralisatie ligt; derhalve mag de toezichthoudende overheid slechts optreden in de gevallen en volgens de vormen bij de wet bepaald.

Dientengevolge moeten de wetten in zake het bestuurlijk toezicht restrictief worden geïnterpreteerd; wering van analogische uitbreiding is in dezen regel (15).

De administratieve voogdij mag niet worden vereenzelvigd met het hiërarchisch gezag; dit laatste onderstelt de mogelijkheid tot het geven van instructies aan het ondergeschikt orgaan en, althans principeel, het recht van reformatie van de rechtshandelingen van de gedecentraliseerde organen.

II. Verschilpunten tussen decentralisatie en deconcentratie.

De deconcentratie dient goed te worden gescheiden van de decentralisatie; de deconcentratie onderstelt dat een ruimer recht van beslissing wordt toegekend aan provinciale ambtsdragers, die hiërarchisch ondergeschikt blijven aan de Regering. De decentralisatie verbreedt de bevoegdheid van de gewestelijke organen (provincies en gemeenten) (16).

Een franse schrijver heeft het aardig uitgedrukt, wanneer hij zegde, dat bij decentralisatie het instrument, waarmee wordt bestuurd, verandert maar dat bij het toekennen van zelfstandige bevoegdheden aan de organen van het centrale bestuur, de hamer dezelfde blijft, maar de steel wordt verlengd; deze laatste vorm van beheer van een openbare dienst noemt men deconcentratie (17).

III. Vormen van decentralisatie.

Er bestaan twee vormen van decentralisatie, t.w. de territoriale decentralisatie, van oudere datum, en de dienstgewijze decentralisatie, van jongere datum.

A. De territoriale decentralisatie.

In dit geval wordt aan zelfstandige, openbare organen het bestuur van algemeen omschreven gewestelijke of plaatselijke belangen toevertrouwd (18).

In ons publiek recht kunnen als enige voorbeelden van territoriale decentralisatie worden geciteerd, de provincies en de gemeenten.

Alleen de wetgever kan organen van territoriale decentralisatie tot stand brengen (19).

B. De dienstgewijze decentralisatie.

Dienstgewijze decentralisatie is die vorm van beheer van een openbare dienst, waar een speciale openbare dienst gescheiden wordt van het bestuur van de Staat, van de provincie of van de gemeente, om aan een zelfstandig orgaan te worden toevertrouwd (20).

Bedoelde openbare dienst geniet de rechtspersoonlijkheid en kan worden tot stand gebracht door de Staat, de provincie of de gemeente, doch alleen uit kracht van een wet.

De parastatale instellingen zijn dienstgewijze gedecentraliseerde diensten; wat deze diensten kenmerkt is eendeels de specialiteit, anderdeels de autonomie. De autonomie, de zelfstandigheid trekt de grens tussen een gedeconcentreerde dienst en een dienstgewijze gedecentraliseerde dienst; de specialiteit geeft de grens tussen een orgaan van territoriale en een orgaan van dienstgewijze decentralisatie (21).

C. De verschillende vormen van de dienstgewijze decentralisatie.

Er bestaan twee manieren om dienstgewijze gedecentraliseerde diensten tot stand te brengen, t.w. door een eenzijdige beslissing van de openbare overheid en door vereniging (22).

a) Dienstgewijze decentralisatie door een eenzijdige beslissing van de openbare overheid.

Deze vindt men terug bij de openbare instellingen en de publiekrechtelijke beroepscorporaties.

1. De openbare instelling.

De openbare instelling is een stichting van een openbare dienst door de Staat, de provincie of de gemeente (23).

Als voorbeelden van openbare instellingen kunnen o.m. worden geciteerd: de Spaar- en Lijfrentekas (wet van 16 maart 1865); de commissies van openbare onderstand (wet van 10 maart 1925); de kerkfabrieken (decreet van 30 december 1809).

2. De publiekrechtelijke beroepscorporaties.

In zijn cursus «Overzicht van het Administratief Recht», uitgave 1953, maakte Prof. Mast geen melding van deze door een eenzijdige beslissing van de openbare overheid tot stand gebrachte dienstgewijze gedecentraliseerde diensten; in zijn uitgave van 1958 citeert Prof. Mast de publiekrechtelijke beroepscorporaties naast de openbare instellingen als zijnde dienstgewijze gedecentraliseerde diensten, die bij wijze van een eenzijdige beslissing van de openbare overheid worden gecreëerd.

Prof. Mast definieert de publiekrechtelijke beroepscorporaties als volgt: «De publiekrechtelijke beroepscorporatie is een met rechtspersoonlijkheid bekleed organisme waarvan de personen die een bepaald beroep uitoefenen moeten deel uitmaken en » dat tot taak heeft de voorwaarden van toetreding » tot het beroep vast te stellen, de beroepsplichten te

» bepalen en de nakoming ervan te verzekeren door » het opleggen van tuchtstraffen ».

De orde der geneesheren, de orde der apothekers en de orde der veeartsen zijn publiekrechtelijke beroepscorporaties (24).

b) Dienstgewijze decentralisatie bij wijze van vereniging.

1. De intercommunale verenigingen.

Artikel 108 van de Grondwet bepaalt, dat verscheidene provinciën of verscheidene gemeenten zich onderling mogen verstaan of zich verenigen onder de voorwaarden en op de wijze, door de wet te bepalen, om zaken van provinciaal belang of van gemeentelijk belang gemeenschappelijk te regelen en te beheren.

Het statuut van de intercommunale verenigingen werd bij de wet van 1 maart 1922 vastgesteld.

2. De nationale maatschappijen of coöperaties van openbare diensten.

De nationale maatschappij is een vereniging van openbare overheden, die onder de vorm van een handelsvennootschap een openbare dienst waarneemt (25).

Voorbeelden: het Gemeentekrediet van België, de Nationale Maatschappij van Buurtpoorwegen.

3. Gemengde economische ondernemingen.

De gemengde economische onderneming is een door de openbare overheid tot stand gebracht orgaan dat een openbare dienst waarneemt, en dat zowel wat de samenbrenging van het kapitaal als wat het beheer betreft door openbare rechtspersonen samen met particulieren wordt waargenomen.

C. VANSTRAELEN.

(1) Zittijd 1959 - 1960. Kamer der Volksvertegenwoordigers. Parlementaire Bescheiden. Wetsontwerp nr 531. Beoogd wetsontwerp beoogde o.a. een wijziging en aanvulling van de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet in de zin van de administratieve deconcentratie.

(2) Mast A., Overzicht van het Administratief Recht, 1958, bl. 13. Zie in dit verband: Wigny P., Droit administratif belge, 1958, nr. 38; Dembour J., Les actes de la tutelle administrative et droit belge, 1955, bl. 255; Buttgenbach A., Manuel de droit administratif, 1959, nr. 103; Waline M., Traité élémentaire de droit administratif, 6e uitgave, bl. 194 en vlg.; Van Poelje G.A., Inleiding tot het bestuursrecht, 1956, nr. 15; Buttgenbach A., Théorie générale des modes de gestion des services publics en Belgique, 1952, nr. 170.

(3) Mast A., bl. 12; Buttgenbach A., Manuel, nrs 95 tot 97; Van Poelje G.A., nr. 12; Capart M., Droit administratif élémentaire 1950, nr 3; Buttgenbach A., Théorie générale, nr. 144.

(4) Mertens J., Centralisatie en decentralisatie van het bestuur. Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen, 1947, bl. 1.

(5) Mertens J., bl. 2; Mast A., bl. 12.

(6) Infra.

(7) Vanstraelen C., Het toezicht op de handelingen van de provincieraad en van de bestendige deputatie, nr. 4. Giron A., Le droit administratif de la Belgique (1885) T. I, nr. 14.

(8) Wet van 19 juli 1930;

(9) Besluitwet van 16 november 1944;

(10) Besluitwet van 20 november 1946;

(11) Buttgenbach A., Théorie générale, nr. 361.

(12) Mast A., bl. 13.

(13) Mast A., bl. 12 - 13; Buttgenbach A., Théorie générale, nr. 361.

(14) Mertens J., bl. 3; Mast A., bl. 14; Wigny P., nr 58; Dembour J., nr. 3; Capart M., nr. 4; Waline M., bl. 194 en vlg.; Buttgenbach A., Théorie générale, nr. 171; Buttgenbach A., Manuel, nr. 98.

(15) Vanstraelen C., Het toezicht op de handelingen van de provincieraad en van de bestendige deputatie, nr. 6. Zie in dit verband artikel 75, par. 4, van de Gemeentewet, bepalend, dat de besluiten van de raad alleen in de bij de wet uitdrukkelijk voorziene gevallen door de Koning of door de bestendige deputatie van de provinciale raad moeten worden goedgekeurd.

- (16) Centre d'études pour la réforme de l'Etat, T. I, bl. 336.
 (17) Van Poelje G., bl. 33;
 (18) Mast A., bl. 15; Mertens J., bl. 5.
 (19) Grondwet, art. 1 en 2.
 (20) Mertens J., bl. 5.
 (21) Mertens J., bl. 5 en 6.

- (22) Mast, A., bl. 16.
 (23) Buttgenbach A., Modes de gestion des services publics, 1952, bl. 305. In dezelfde zin: Mast A., bl. 16-17; Contra: Vranckx A., Openbare instellingen en instellingen van openbaar nut, Administratief Lexicon, I, bl. 24 - 25 - 26.
 (24) Mast A., bl. 17 - 18.
 (25) Mast A., bl. 19.

Enkele vraagstukken in verband met de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten

De Wet van 30 april 1951 betreffende de handelshuurovereenkomsten bestaat tien jaar. Bij haar ontstaan verscheen een groot aantal gespecialiseerde commentaren (1), tevens werd zij behandeld in enkele algemene werken (2). Het standaardwerk is zeker de studie verschenen in de Algemene Practische Rechtsverzameling, alleen reeds omdat ze niet onmiddellijk na de wet werd gepubliceerd, maar de rechtspraak tot 1 maart 1954 erin werd verwerkt (3).

Het zou onmogelijk zijn in één artikel een overzicht te geven van de rechtspraak over de handelshuurwet tijdens de verlopen jaren. Hiervoor bestaat trouwens de zeer uitvoerige «Chronique de jurisprudence» die jaarlijks verschijnt in Journal des Tribunaux (4).

Wij wensen hier slechts enkele vraagstukken te belichten, die zich stellen in verband met de wet van 30 april 1951, en die door tegenstrijdige rechtspraak aan het licht zijn gekomen.

1. *Eisbaarheid en verjaring der uitwinningsvergoeding (art. 28).*

Volgens art. 28 moeten de vorderingen ter verkrijging van de uitwinningsvergoeding ingesteld worden binnen een termijn van één jaar, te rekenen van het feit, dat aanleiding was tot de vordering.

Dit betekent, menen de auteurs, dat de vordering dient ingeleid te worden binnen het jaar van haar ontstaan (Pauwels, Huur van Handelshuizen, A.P.R. nr. 158).

De Heer Pauwels geeft o.a. volgende voorbeelden: voor de weigering tot huurhernieuwing waarbij de huurder zich zonder meer neerlegt, zal het jaar ingaan de dag na het verstrijken van de termijn van 30 dagen die aan de huurder wordt toegestaan om te antwoorden. Indien hij uitdrukkelijk de reden van weigering heeft aanvaard, vanaf de dag na deze aanvaarding.

De uitwinningsvergoeding bedoeld in art. 16, IV — weigering van huurhernieuwing zonder bepaalde reden, met vergoeding van drie jaar huur eventueel te verhogen met een toereikende som om de berokkende schade geheel te vergoeden — dient gevraagd binnen het jaar na de aldus gemotiveerde weigering, want het bedrag is in alle gevallen verschuldigd, zonder mogelijke betwisting (Vred. St-Joost-ten-Noode, 20 februari 1953, T. Vred. 1953, p. 211).

De huurder die dergelijke weigering, gesteund op art. 16, IV, opliep, moet dus alleszins nog vóór het einde der overeenkomst een eis in schadevergoeding voor de Vrederechter inleiden. Inderdaad: de vraag tot huurhernieuwing moet geschieden ten minste vijftien maanden vóór het verstrijken der huurovereenkomst en de verhuurder moet binnen de drie maanden antwoorden (art. 14). Tijdens het laatste huurjaar heeft de huurder dus recht op terugbetaling van drie jaar huurgelden — bedrag dat eventueel voor vermeerdering vatbaar is — zodat hij zelfs door de

schuldvergelijking in te roepen de lopende huur niet langer moet betalen.

De Burgerlijke Rechtbank te Tongeren bekrachtigde in haar vonnis van 30 september 1954 nog deze klassieke opvatting en verklaarde een vordering verjaard, omdat «het feit dat aanleiding was tot de vordering, het vertrekpunt is van de termijn voorzien bij art. 28; dat dit feit de afwijzing is van de aanvraag van beroepster hernieuwing van de huurovereenkomst te bekomen; dat, bijgevolg, haar recht op de uitwinningsvergoeding, voorzien bij art. 16, IV, ontstaan is door en tegelijkertijd met die afwijzing; dat de vordering om betaling van de vergoeding dus ook toen ontstaan is en vanaf toen mocht ingesteld worden».

Het vonnis zegt verder: «de onmiddellijke eisbaarheid van de uitwinningsvergoeding, voorzien bij art. 16, IV biedt trouwens het voordeel dat ze ter beschikking van de huurder gesteld wordt op het ogenblik waarop hij ze nodig heeft om de kosten, die zijn vertrek teweegbrengt, te dekken, en door de mogelijkheid van schuldvergelijking met de tot het einde van de huurovereenkomst verschuldigde huur, het toepassingsgebied van het buitengewoon retentierecht van art. 27 te beperken». (Aldus geciteerd in het arrest van cassatie 22 februari 1957, R.W. 1957/58, 81.)

Het Hof van Cassatie bracht met zijn arrest van 22 februari 1957 een belangrijke ommekeer in de rechtspraak tot stand. Het Hof verbrak het hoger geciteerde vonnis van Tongeren en stelde als beginsel voorop dat de huurder de veroordeling in rechte tot betaling der uitwinningsvergoeding niet kon vragen voor dat de uitwinning voltrokken was.

Het arrest neemt aan dat het recht op vergoeding (art. 16, IV) in principe bestaat van het ogenblik af dat de afwijzing in de door de wet bepaalde vormen en voorwaarden wordt geuit. Maar het vervolgt «overwegende nochtans dat de huurder in rechte de veroordeling tot betaling van die vergoeding niet vermag te vorderen voor dat het feit van de uitwinning, grondslag van de schuld tot vergoeding, voltrokken is, noch, derhalve, vóór het verstrijken van de termijn van ingebruikneming in uitvoering van de huurovereenkomst, waarvan de huurder de hernieuwing wilde bekomen».

«Overwegende dat wanneer de verhuurder zich tegen de hernieuwing van de huurovereenkomst heeft verzet en dat hij wegens die weigering tot betaling van een uitwinningsvergoeding gehouden is, de storting ervan aan de huurder als voorwaarde door de wet gesteld is, opdat deze huurder zou verplicht worden het gehuurde goed te verlaten; dat het dus aan de huurder niet kan toekomen een vordering tot verkrijging van die vergoeding in te stellen zolang de uitwinning niet voltrokken is.»

Het Hof leidt dus af uit art. 27 (het recht om in de gehuurde plaatsen te blijven totdat de vergoeding volledig is betaald, zonder enig huurgeld verschuldigd te zijn) dat de huurder de veroordeling in betaling

van uitwinningvergoeding niet kan vorderen zolang hij het huurgoed betreft. Tevens volgt hieruit dat de in art. 28 bepaalde verjaringstermijn van één jaar slechts begint te lopen na de voltrekking van de uitwinning.

Deze rechtspraak heeft het probleem der uitwinningvergoeding zeker niet vereenvoudigd. De huurder heeft recht op de uitwinningvergoeding, maar hij kan de vordering niet instellen zolang hij in het huurgoed blijft. Hij kan zelfs moeilijk praktische schikkingen treffen met het oog op het betrekken van een nieuwe woonst daar hij niet weet wanneer de eigenaar zal betalen en hoelang hij dus recht zal hebben in het huurgoed te blijven op grond van art. 27. Stelt de huurder de vordering toch in dan zal de Vrederechter de eis als voorbarig niet ontvankelijk moeten verklaren (aldus Vred. 1ste Kant. Antwerpen, Cristveldt c/ Stad Antwerpen 18 januari 1961 en Vander Veken c/Vuylsteke, 21 december 1960, onuitgegeven).

De eigenaar kan van zijn kant evenmin een vordering in uitdrijving instellen zolang hij de uitwinningvergoeding niet heeft betaald (art. 27). Beschikt de eigenaar niet over de nodige middelen of, wenst hij eenvoudig de uitwinningvergoeding niet te betalen, dan bestaat er op juridisch plan geen middel om deze zonderlinge toestand te beëindigen.

2. Het beëindigen van een handelshuurovereenkomst door openbare besturen (z.g. minnelijke onteigening).

De openbare besturen trachten dikwijls aan de betaling van een onteigeningsvergoeding te ontsnappen door een minnelijke aankoop. Zij hebben zich aldus vrijwillig onderworpen aan het gemeen recht en ingeval de eigendom verhuurd is met handelsdoeleinden, moeten zij de bepalingen van de wet van 30 april 1951 naleven als ieder ander eigenaar.

De Gemeente Borgerhout had een eigendom aangekocht aan de Turnhoutse baan en gaf de huurder opzeg omdat zij besloten was de eigendom aan te wenden tot een bestemming waarbij iedere handelsonderneming was uitgesloten, nl. het slopen van het huis ten einde de baan te verbreden. De gemeente verwees naar de bepaling van het huurcontract, waarbij voorzien was dat de huurder het huis moest verlaten in geval van onteigening, en beriep zich op art. 12 der handelshuurwet.

Artikel 12 voorziet dat zelfs wanneer het huurcontract de vrijheid van uitzetting bij vervreemding voorbehoudt, de nieuwe eigenaar de huurder slechts in bepaalde voorwaarden (de gevallen vermeld in art. 16, I, 1°, 2°, 3° en 4°) en termijnen mag opzeggen (één jaar opzeg, te geven binnen drie maanden na de verkrijging).

De huurder verklaarde zich niet akkoord, daar de overeenkomst de beëindiging van het huurcontract slechts voorziet in geval van onteigening, en de gemeente niet het recht heeft deze bepaling in te roepen bij minnelijke aankoop.

De eerste rechter volgde de stelling van de gemeente, en veroordeelde de huurder het huis te verlaten na de voorziene opzegtermijn van één jaar. De vrederechter was van oordeel dat de onteigening in het huurceel voorzien, geen onderscheid maakt «tussen verplichte onteigening en deze verwezenlijkt door afstand in der minne».

De rechtbank die in graad van beroep over deze zaak moest oordelen, was een andere mening toegedaan (Burg. Rechth. Antwerpen 29 april 1959, J.T.

496). De rechtbank meent dat «minnelijke onteigening» ondenkbaar is en slechts op woordverwarring is gebouwd. De onteigening kent welbepaalde procedures, die het een openbare instelling mogelijk maken zich gedwongen meester te maken van private goederen, maar altijd mits voorafgaandelijke billijke vergoeding. Analoge toepassing kan niet geduld worden.

De gemeente verkoos eigenaar te worden volgens het gemeen recht, en kan zich niet op de hoedanigheid van onteigenaar beroepen om meer rechten dan een privaats persoon te putten uit de bepalingen der overeenkomst. Het zou dan ook, aldus het vonnis, «noch in rechte, noch in billijkheid verrechtvaardigd zijn, en een werkelijke wetsontduiking zijn, dat, na de procedure en de wettelijke vergoedingen van de onteigening gespaard te hebben en verkozen te hebben eigenaar te worden volgens het gemeen recht, beroepene (de gemeente) van een zogezegde «minnelijke onteigening», procedure die de wet niet kent, gewag zou maken om tot de uitzetting over te gaan zonder vergoeding, in tegenstrijd met de algemene beginselen van de onteigening, die deze niet toelaten zonder voorafgaandelijke vergoeding, en in tegenstrijd met het gemeen recht, daar de overeenkomst het recht tot uitzetting bij verkoping niet voorziet».

Een openbaar bestuur kan dus noch rechtstreeks noch onrechtstreeks de onteigening inroepen om haar recht op uitzetting te rechtvaardigen, wanneer het zelf verkoos eigenaar te worden volgens gemeen recht.

Onlangs deed zich een enigszins gelijkaardige zaak voor: De stad Antwerpen weigerde de huurhernieuwing omdat zij het goed wilde slopen voor het uitvoeren van openbare werken, nl. verbreden der Carnotstraat. Zij beriep zich op art. 16, I, 2°: de wil om het onroerende goed aan te wenden tot een bestemming waarbij elke handelsonderneming wordt uitgesloten.

De huurder verzette zich en beweerde dat de stad terecht art. 16, I, 2° kon inroepen, omdat zij zich louter beriep op het gemeen recht. De eiser doet te vergeefs gelden dat verweerder zich beroept op een reden, die een gewoon eigenaar niet zou mogen inroepen. (Cristveldt c/Stad Antwerpen, Vred. 1ste Kant. Antwerpen, 18 januari 1961, onuitgegeven.)

De beide besproken vonnissen zijn o.i. fundamenteel niet tegenstrijdig. In het eerste geval wilde de gemeente Borgerhout, na private aankoop, zich beroepen op een clausule van onteigening in het huurcontract. Dit werd door de rechtbank terecht als onaanvaardbaar afgewezen. In het laatste geval beriep de stad zich niet op de onteigening, maar onderwierp zich volledig aan het gemeen recht door de bepaling van art. 16, I, 2° letterlijk in te roepen.

Beide rechterlijke beslissingen bepalen dat de openbare besturen, die door een privaatrechtelijke aankoop eigenaar worden van een goed, dat zij willen slopen ten einde er werken van openbaar nut uit te voeren, zich volledig moeten onderwerpen aan het gemeen recht. Het vonnis van 18 januari 1961 is in feite een nuancering van dit beginsel: het bestuur kan de afbraak inroepen, wanneer dit als zodanig overeen te brengen is met een privaatrechtelijke wetsbepaling, zoals in casu art. 16, I, 2° (5).

3. Bevoegdheid (art. 29).

Artikel 29 der wet bepaalt dat de vrederechter van de plaats waar het onroerend goed gelegen is, bevoegd is om kennis te nemen van de eisen op grond van de wet van 30 april 1951 (letterlijk «op grond van deze afdeling»), evenals van de samenhangende eisen die zouden ontstaan uit de huur van een handelsfonds.

Dit artikel had aanvankelijk blijkbaar alleen als bedoeling de bevoegdheid *ratione loci* te regelen, daar niet betwist werd dat de vrederechter, en geen andere rechtsmacht, bevoegd was voor huurbetwistingen betreffende onroerende goederen, ook in handelszaken.

Dit principe werd als vaststaand aangenomen sinds het Hof van Cassatie bij arrest van 28 april 1949 (Pas. p. 308) bepaald had dat de verplichtingen, voortspruitend uit de verhuring van een onroerend goed met handelsdoeleinden, een oorzaak hebben vreemd aan de koophandel, omdat de verkoop of de verhuring van een onroerend goed geen daad van koophandel is maar een burgerlijk karakter heeft.

Deze opvatting werd gewijzigd door de wet van 3 juli 1956, waarbij bepaald wordt in art. 2 dat ook een verbintenis van een handelaar betreffende onroerende goederen een daad van koophandel is, voor zover niet bewezen is dat zij een oorzaak heeft, vreemd aan de koophandel.

Hierdoor komt de bevoegdheid van de Vrederechter in het gedrang, wanneer de verhuring van een handelshuis voor de verweerder een handelsdaad is, en de betwisting meer dan 2.000 F bedraagt.

Vanzelfsprekend blijft de vrederechter bevoegd wanneer de eis gesteund is op de wet van 30 april 1951, en deze wet toepasselijk is op het onroerend goed, maar in andere gevallen werd de vraag gesteld of de rechtbank van koophandel niet bevoegd zou zijn.

Aldus oordeelde de vrederechter zich onbevoegd om kennis te nemen over geschillen betreffende het inhuurnemen van een herberg door een brouwerij, daar geen enkele bijzondere bepaling de vrederechter bevoegd maakt wanneer de eis niet steunt op de wet van 30 april 1951, en het verhuurde goed trouwens buiten het toepassingsgebied van deze wet valt wegens te gering kadastraal inkomen (Vredg. Beringen, 6 december 1957, Panis c/Brouw. v. Wintam, bevestigd in beroep te Hasselt, 1ste Kamer, 30 juni 1958, onuitgegeven; in zelfde zin: Gent, 6 juli 1955, R.W. 1956/57, 292; contra: Rechtb. Kooph. Kortrijk, 2 februari 1957, R.W. 1957/58, 430).

Het vonnis van 6 december 1957 behandelde een eis strekkende tot het uitvoeren van huurherstellingen. Dergelijke eis steunt niet op de wet van 30 april 1951 en artikel 29 kan dus niet ingeroepen worden.

Wanneer deze rechtspraak verder gevolgd wordt, moet men aannemen dat ook gewone vorderingen in achterstallige huurgelden tegen een verweerder-handelaar voor de rechtbank van koophandel moeten gebracht worden.

Dit is zeker niet de bedoeling geweest van de wetgever toen hij door de wet van 2 juli 1956 de bepaling der daden van koophandel heeft gewijzigd. De bedoeling was wel de rechtbank van koophandel bevoegd te maken voor betwistingen betreffende onroerende goederen waarin de verweerder een handelaar is.

Diezelfde wet heeft echter de bijzondere bevoegdheid van de Vrederechter, zoals deze o.m. bepaald is in de verschillende alinea's van artikel 3 der wet op de bevoegdheid, niet willen wijzigen.

Immers door de wet van 3 juli 1956 werd de vroegere tekst van artikel 12 van de wet op de bevoegdheid, luidende als volgt: «onder voorbehoud van de door art. 2, 2° alinea aan de Vrederechter toegekende bevoegdheid, nemen de rechtbanken van koophandel kennis...», aangevuld met de woorden «of door een bijzondere beschikking», geplaatst na de woorden «van de door art. 2, 2° alinea».

De verschillende bepalingen van artikel 3 der wet op de bevoegdheid betreffen zeker bijzondere, en geen algemene bevoegdheden van de Vrederechter. Nochtans hebben sommige auteurs in de opsomming van artikel 3 een onderscheid gemaakt tussen de nummers 1 tot 5, die «algemene bepalingen» worden genoemd. (zie J.T. 1956 p. 712, nr. 22; J.T. 1957 nr. 115.)

Wij vragen ons af hoe dit onderscheid wordt verrechtvaardigd. Wij menen dat dit onderscheid niet kan verantwoord worden, ook niet door artikel 3, 9°, al. 2 in te roepen, hoewel niet kan ontkend worden dat dit alinea een nieuw probleem schept.

Zoals men ziet heeft de wet van 1956 nieuwe bevoegdheidsbetwistingen doen rijzen, en het is wel paradoxaal wanneer men in de voorbereidende werken van deze wet leest dat het de bedoeling van de wetgever was «een einde te maken aan bepaalde aarzelingen die wel eens voorkomen bij de rechtspraak en aldus in te gaan tegen de neiging van sommigen om zich te beroepen op excepties van bevoegdheid om het uur van betaling niet zo vroeg te doen slaan...» (Verslag Bijzondere Commissie Parlem. Stukken, Senaat 1955/56, nr. 322).

Ivo DE WEERDT,
Advokaat te Antwerpen.

(1) Zie o.a. *Deweert en Dutordoir*: De nieuwe wet op de handelshuurovereenkomsten, 1951; *Erkens*: De handelshuurovereenkomst, 1951; *La Haye & Vankerckhove*: Le statut des baux commerciaux, 1951; *Paternostre*: Baux Commerciaux et protection du fonds de commerce, 1951; *Paternostre*: Commentaire de la loi du 29 juni 1955, modifiant celle du 30 avril 1951; *Tschoffen & Dubru*: Les baux commerciaux, 1951.

(2) *De Page*: Complément III, p. 125 tot 231; *Kluyskens*: De contracten, nrs. 252 tot 256; *Van Ryn*: Principes de droit commercial, T. I, nrs 268 - 300.

(3) *Pauwels A.*: Huur van handelshuizen, in A.P.R., gevolgd door ontwerpen van akten, door R. Soetaert, en met aanvullingen en wijzigingen ingevolge de wet van 29 juni 1955.

(4) *La Haye & Vankerckhove*: Chronique de jurisprudence, J.T. 1951, p. 625; 1952, p. 277 en 533; 1953, p. 285; 1954, p. 400; 1955, p. 173, 449 en 467; 1956, p. 157 en 661; 1957, p. 254 en 693; 1958, p. 342; 1959, p. 42 en 341; 1960, p. 422.

(5) In een ander vonnis van Ie Kant. Antwerpen (Piedboeuf c/Stad Antwerpen, 17 febr. 1960, onuitgegeven) wordt gezegd dat uit de wordingsgeschiedenis der wet, nl. uit het verslag aan de Kamer, blijkt dat artikel 16, I, 2°, ook afbraak omvat, zonder meer, zonder wederopbouw.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

De Voorzorgskas van Advocaten, Pleitbezorgers en Gerechtsdienaars

Het Rechtskundig Weekblad van 23 april 1961 (kol. 1613 en volg.) bracht onder de handtekening van Meester Paul Pollet een bijdrage, waarvan de inhoud in de Balie-middens ongetwijfeld enige beroering heeft verwekt!

Wellicht ook verbazing!

Niemand zal de bevoegdheid van Meester Pollet in zake pensioenwetten in twijfel trekken. Nog minder zijn gehechtheid aan de tradities en aan de belangen van de Balie. De menigvuldige bijdragen van zijn hand verschenen, zowel in het Rechtskundig Weekblad als in het «Journal des Tribunaux» over tal van Balie-aangelegenheden, dragen het merk van de talentvolle gaven van deze sympathieke Confrater.

Gewis gunt de auteur van het artikel een meewarige herinnering aan de «edele inzichten» van de stichters van de Voorzorgskas, doch die ietwat medelijdende waardering, is hem geen hinder, om vriendelijk te ironiseren over de «illusies» en over de retrograde geest, welke stichters en beheerders van de Voorzorgskas hebben bezield.

Wij zijn niettemin overtuigd, dat Meester Pollet kritiseert en hekel met constructieve doeleinden! Trouwens alle opmerkingen zijn welkom bij de Voorzorgskas, mits ze niet gericht zijn op zuiver negativisme, maar de verbetering nastreven van het ideaal van solidariteit en van hulpbetoon dat aan de grondslag ligt van de instelling.

Het is zonderling vast te stellen hoe meerdere Confraters, die zonder twijfel bezorgd zijn met de bloei van de instelling, zich systematisch onthouden, ooit te verschijnen op de algemene vergaderingen van de Voorzorgskas, om daar hun standpunten uiteen te zetten!

Daar is de beheerraad toch immers bereid gewillig het oor te lenen aan de uiting van vermeende of gegronde grieven, om in de schoot van de Vereniging, de ongegronde bezwaren te weerleggen, de gegronde opmerkingen voor studie of aanpassing op te nemen, en alle adviezen en raadgevingen die de Vereniging kunnen baten, ten nutte te maken!

Zulke houding ware voorzeker meer geschikt tot opbouwend werk! Zij biedt minder gevaar om onjuiste opvattingen of twijfelachtige meningen nopens de activiteit, en de uitslagen bereikt door de Voorzorgskas, in 't leven te roepen, zowel bij de leden als bij de niet aangesloten van de Voorzorgskas.

Waar Meester Pollet er de voorkeur aan hechte zijn ontstemming te luchten in de bijdrage afgekondigd in het Rechtskundig Weekblad, moge de welwillendheid van de Redactie van dit Tijdschrift ons gelegenheid bieden volgende rechtstelling van het standpunt van Mr. Pollet, aan te voeren.

Indien wij de stelling van Meester Pollet wel begrijpen is deze ontstemd omdat:

1) de Voorzorgskas geen werkelijke autonome kas is, los van het wettelijk statuut ingesteld door de Wet van 30 juni 1956 op het pensioen van de zelfstandigen;

2) buiten het bedrag van 3.00 F door de aangesloten advocaat (pleitbezorger of deurwaarder) verschuldigd aan de Voorzorgskas, deze nog een bijdrage moet aan de Rijksdienst;

3) hij verwacht dat de advocaten (pleitbezorgers en deurwaarders) praktisch slechts het bijkomend pensioen, en weinig of niets van het wettelijk pensioen zullen genieten.

* * *

De Voorzorgskas werd opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstgevend doel op 17 maart 1951.

De Voorzorgskas bestond dus alvorens de wetgever het wettelijk pensioen heeft ingesteld ten behoeve van de zelfstandigen.

De voordelen van de vóórafgaande stichting van de Voorzorgskas zijn mogelijk aan de schranderheid van Meester Pollet ontsnapt:

Inderdaad, zo Meester Pollet toegeeft dat de inzichten van de stichters uitstekend waren, herinnert hij aan het spreekwoord «que l'enfer est pavé de bonnes intentions».

Nochtans is de steller van het artikel voorzeker niet onwetend dat sinds meer dan 50 jaren, de advocaten bewust waren van de noodzakelijkheid, een instelling in het leven te roepen die op de oudere dag een pensioen zou verzekeren! Daarvan bewijzen de talrijke voorstellen en studiën aan dit onderwerp gedurende meer dan een halve eeuw gewijd, onder meer door het Verbond van Belgische Advocaten.

Over die vloer van projecten en wensen zijn een paar generaties heengestapt zonder de minste positieve uitslag te bereiken, en het is dank aan de doortastendheid van de ontwerpers van de Voorzorgskas, dat in 1950/1951, na talloze besprekingen door de toenmalige Stafhouders, deze werkelijk tot stand is gekomen.

Het voordeel hierdoor gesproken bestaat vooral in het feit, dat de enorme diensten werden erkend welke door kosteloze rechtsbijstand, de advocaten, in de rechtsbedeling ten behoeve van minderbegoeden, sinds tientallen decennia hebben bewezen.

De Koninklijke Besluiten van 28 en 29 september 1953 geboden het heffen van pleidooirechten, waarvan de jaarlijkse opbrengst ten huidige dage tussen de 7 en 8 miljoen franken schommelt.

Deze maatregel bracht de mogelijkheid een pensioen te verzekeren aan oudere Confraters van 70 jaar met onmiddellijke toepassing, evenals het stichten van een fonds voor hulpbieding in gevallen van ziekte en tegenspoed in gezinnen van jongere Confraters.

Nooit ware de heffing van het pleidooirecht tot stand gekomen indien de Voorzorgskas niet ware opgericht geweest vóór het ontstaan van de Wet van 30 juni 1956.

In smalende zin wordt gewaagd van een «unicum» duidend en een verachtend sociaal begrip, betreffende de ouderdom van de gepensioneerde.

Het is inderdaad een «unicum» aan de zeventigjarige Confraters met onmiddellijke invoegetrede, een pensioen te verzekeren, waarvoor voorheen niet of onvoldoende gespaard werd.

Dat is een gevolg van de autonomie en van de vrijheid van de extra-legale Kas, die enkel steunt op de solidariteit van haar leden.

Inderdaad, de Voorzorgskas heeft zich, evenals de Voorzorgskassen van andere beroepen, moeten schikken naar de bepalingen van de Wet van 30 juni 1956, en nadien naar deze van de Wet van 28 maart 1960.

Met dit doel werd beslist tot een volledige splitsing van de boekhouding van de twee afdelingen, waarvan de eerste de wettelijke afdeling, en de andere de konventionele of vrije afdeling, vormen. Boekhoudkundig en actuair zijn deze afdelingen totaal van elkander gescheiden.

Zeer terecht heeft de Voorzorgskas aan haar leden dus kunnen bevestigen, dat door de storting van de 3.500 F per jaar, de Voorzorgskas in staat gesteld wordt hun

wettelijke bijdrage te verzekeren, en hun verplichtingen tegenover de extra-wettelijke Kas te volbrengen.

Dit vermocht ze, vermits de Voorzorgskas door Koninklijk Besluit van 22 juni 1957 werd aangenomen en erkend om de uitvoering van de Wet van 30 juni 1956 (nu Wet van 28 maart 1960) op haar leden toepasselijk te maken.

Wellicht beoogt Meester Pollet in zijn uiteenzetting de «aanvullende bijdrage» die ten laste van de zelfstandigen wordt opgeëist door de Nationale Dienst der Pensioenen (voorheen Solidariteits- en Waarborgfonds).

De bijdrage der leden aan de Voorzorgskas is vanaf het ontstaan van de Kas, onveranderd gebleven, en de aanvullende bijdrage is nooit begrepen geweest in de 3.000 F die van haar leden door de Voorzorgskas worden geëist.

Die aanvullende betaling die nu volgens gewijzigd wettelijk barema opgeëist wordt door de Rijksdienst voor Pensioenen, verandert dus niets aan de bijdrage van de leden zoals deze voorheen werd vastgesteld, en die onveranderd is gebleven.

Dit kan niet betwist worden !

De Voorzorgskas blijft dus vreemd aan de misnoegdheid van Meester Pollet voor wat betreft wettelijke wijzigingen aangebracht aan de barema's van de aanvullende bijdrage.

Deze wettelijke schikkingen treffen de leden van de Voorzorgskas op dezelfde wijze als de onafhankelijke arbeiders en andere beroepen.

In zijn toelichting geeft Meester Pollet afschrift van de circulaire van de Balie van Antwerpen, waarbij de storting aan de Voorzorgskas aan de leden van deze Balie wordt opgelegd.

Het past te herinneren dat deze bedragen variëren van de ene Balie tot de andere. Iedere Balie stelt deze bedragen vrijelijk vast.

De Voorzorgskas vergt enkel van haar leden een storting van 3.500 F, door middel van dewelke, zij bij machte is de wettelijke bijdrage te vestigen, en voor ieder aangeslotene de wiskundige reserves aan te leggen volgens de individuele bijdrage door de wettelijke normen vastgesteld.

Nu zo min als voorheen, is de «aanvullende bijdrage» daarin bevat, en dat weten de leden vanaf het ontstaan van de Kas.

* * *

Wanneer men de klachten van Meester Pollet overweegt, en voornamelijk zijn ontstemming omdat hij vreest dat de advocaten niet van het wettelijk pensioen zouden genieten, schijnt zijn vrees wel ongegrond.

Ten eerste mag men zich afvragen : Wat ware de advocaat (avoué, deurwaarder) indien er geen Voorzorgskas bestond, die hem nu alleszins alsmede aan zijn weduwe, een zeker pensioen bezorgt ?

Indien Meester Pollet zich inbeeldt — doch zijn mening is ongegrond — dat wegens hun financiële standing de advocaten niet of bijna niet van het wettelijk pensioen zullen genieten, dan mag men op grond van onbetwistbare cijfers, die wij hier uit eerbied voor de advocatuur niet willen voorbrengen, doch die op de algemene vergaderingen van de Voorzorgskas wel werden voorgelegd, bevestigen dat hij in diepe dwaling verkeert over de financiële toestand van de grote meerderheid der advocaten !

De indruk welke de bijdrage van Meester Pollet op dat gebied nalaat is, dat hij vermoedelijk nog niet voldoende bewust is, van de diepe crisis welke de Balie sinds meerdere jaren doorworstelt ! De gure werke-

lijkheid is toch, dat de Balie broksgewijze maar gestadig het domein van haar privileges ziet inkrimpen, en de onterving van haar bestaansmogelijkheden in talrijke domeinen moet vaststellen.

Die ondermijning van de traditionele beroepsactiviteit heeft in de tijdspanne van één generatie zulke nadelige invloed gehad op de uitoefening van de advocatuur dat de stichting van de Voorzorgskas werkelijk geen toeval is geweest, maar wel een dringende noodzakelijkheid ! Een noodzakelijkheid die wortelt in de waardigheid van het beroep.

Hoe betreurenswaardig is dan de onverschillige houding van hen die de zending en de rol van de Voorzorgskas niet naar waarde hebben begrepen.

* * *

Pensioenen en hulpverlening.

Wij weten hoezeer het gevoelen dat Meester Pollet heeft aangespoord bij het uiten van zijn bedenkingen, wortelt in zijn gehechtheid aan de advocatuur.

Wij laten daarom buiten bespreking zij wenken omtrent de eisbaarheid van de bijdragen door de Rijksdienst, doch nemen deze gelegenheid te baat om enige korte aspecten te geven van de werking van de Voorzorgskas.

De toestand van de Voorzorgskas is zeer gunstig.

Hetgeen aan de Voorzorgskas mogelijk maakt aanzienlijke besparingen te doen, en haar algemene onkosten te brengen op minder dan de helft van de laagste beheerskosten van alle gelijkaardige kassen, is onder meer te danken aan de kosteloosheid van haar Beheer.

Zij heeft ook geen dividenden uit te keren, noch kommissielonen te betalen aan tussenpersonen.

Zij beschikt over uiterst moderne werkmogelijkheden, dank zij de mecanographische systemen die aangewend worden.

De resultaten bevestigen deze vaststellingen.

De wiskundige reserves bereiken meer dan 35 miljoen frank voor de Wettelijke Kas en zestig miljoen voor de Conventionele of vrije Kas.

In het vrije regiem bereikt het aantal gepensioneerden 232 waaraan toe te voegen 61 gepensioneerde weduwen.

In 1960 werd aan 16 advocaten, aangetast in hun gezondheid, hulp bezorgd, terwijl aan 25 weduwen van vroegtijdig overleden advocaten, een jaarlijkse bijstand wordt verleend van 12.000 tot 24.000 franken.

De belangrijkheid van deze vergoedingen toegekend aan advocaten, aangetast in hun gezondheid, en aan weduwen van vroegtijdig overleden advocaten, gaat in stijgende lijn, zoals blijkt uit volgende cijfers :

In 1956 bedroeg de hulpverlening 332.332 franken

In 1957	»	»	»	428.896	»
In 1958	»	»	»	506.170	»
In 1959	»	»	»	516.000	»
In 1960	»	»	»	701.000	»

Van 1955 tot 1960 werden door de Vrije Kas aan pensioenen en vergoedingen, dertig miljoen franken uitbetaald.

Door de Wettelijke Kas werd in 1960 aan advocaten die de ouderdom van 65 jaar bereikt hadden, een bedrag van 82.196 franken gestort.

Dit is zeer bondig geschetst, wat de energie en niet-afgevend hardnekkigheid van de stichters van de Voorzorgskas hebben verwezenlijkt op min dan 10 jaren, en dank zij een werking die in feite, slechts van 1 maart 1954 effectief kon worden !

De Voorzorgskas die de 5/6e van de advocaten verenigt, zag opvolgenlijk de aansluiting geschieden van al de Pleitbezorgers van het land, alsmede, sinds oktober 1960, van de grote meerderheid van de Gerechtsdeurwaarders.

Zijn de reeds bereikte uitslagen van de werking van de Voorzorgskas niet verbazend, wanneer men constateert wat er met een jaarlijkse bijdrage van 3.500 F is tot stand gebracht?

De actuariële berekeningen bieden de meest verheugende vooruitzichten, omtrent het hoger pensioen dat

de jonge confraters die de storting doen gedurende hun ganse carrière, kunnen bereiken!

Zij geven een idee van wat de eendracht en de solidariteit in de schoot van de Conventionele Kas zouden vermogen, onder vorm van een hulpverlening, bijstand en pensioenbedrag, indien deze leden bereid waren de storting te doen die zou gelijk staan met het bedrag dat de handarbeiders op hun loon afstaan aan de R.M.Z.

C. VAN DER PLANKEN,

Lid van het Bestuur van de Voorzorgskas.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 26 januari 1961.

Voorzitter : M. Giroul.

Raadsheer-verslaggever : M. Ridder Anciaux Henry de Faveaux.

Advokaat : Mr. Simont.

Wisselrecht. — De regel van artikel 31, laatste lid van de eenvormige wet op de wissel en het orderbriefje berust op een onweerlegbaar vermoeden en is gebiedend.

Artikel 31, lid 4 van de eenvormige wet op de wisselbrief en het orderbriefje bepaalt enerzijds, dat de borgtocht «moet» aanwijzen voor wiens rekening hij gegeven is en anderzijds, dat bij gebreke van zodanige aanwijzing de borgtocht «geacht» wordt voor de trekker te zijn gegeven. Deze laatste bepaling is de sanctie van het ontbreken van de voorgeschreven aanwijzing.

Gelet op dit karakter van sanctie en ook op de eigen vormelijkheid van de wisselbrief is de door het laatste lid van artikel 31 gegeven regel, die op een onweerlegbaar vermoeden berust, gebiedend. Deze regel geldt ook wanneer de wisselbrief in handen gebleven is van de trekker.

De Lauwer R. t/ Collin A.

Gelet op het bestreden arrest, op 11 december 1958 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1157, 1349, 1350 en 1352 B.W., 29, 31, in het bijzonder lid 4 van de eenvormige wet op de wisselbrief en het orderbriefje, wet gevoegd bij de overeenkomst van Genève van 7 juni 1930, door de wet van 16 augustus 1932 goedgekeurd, gezegde eenvormige wet in België door de wet van 10 augustus 1953 bindend gemaakt zijnde, en door de wet van 31 december 1955 gecoördineerd (en, voor zoveel als nodig, uit de schending van de bepalingen van gezegde wetten van 16 augustus 1932, 10 augustus 1953 en 31 december 1955) en van artikel 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden arrest, om het beroepen vonnis te bevestigen en aldus de door aanlegger tegen verweerder gerichte eis tot betaling niet gegrond te verklaren, hierop steunt dat de borgtocht, door deze laatste gegeven, daar hij niet aangewezen had voor wiens rekening de borgtocht gegeven was, naar luid van het in het middel aangeduide artikel 31, lid 4,

geacht werd voor de trekker (dit wil zeggen aanlegger) gegeven te zijn en hierop dat het tegenbewijs door de trekker, huidige aanlegger, van het feit dat de door verweerder gegeven borgtocht in werkelijkheid voor de rekening van de betrokken vennootschap gegeven geweest was «niet geoorloofd is, daar deze a priori uitgesloten is door het wettelijk gebod» vervat in gezegd in het middel aangeduide artikel 31, lid 4;

dan wanneer, eerste onderdeel, artikel 31, lid 4, in het middel aangeduid, een vermoeden juris tantum invoert, hetwelk door het tegenbewijs weerlegd mag worden en dan wanneer dienvolgens het arrest, door aanlegger niet toe te staan dit tegenbewijs te leveren, de in het middel aangeduide bepalingen geschonden heeft,

en dan wanneer, tweede onderdeel, al nam men zelfs aan dat het in het middel aangeduide artikel 31, lid 4, het tegenbewijs verbiedt, dan nog zou dit verbod evenwel geen toepassing vinden wanneer, zoals ter zake, de wisselbrief in de handen van de trekker (aanlegger) gebleven is, daar deze laatste in zulk geval het bewijs ervan mag leveren dat de borgtocht, al is hij zonder aanduiding van de begunstigde gegeven, het in werkelijkheid voor de rekening van de betrokkene geweest is en dat, dienvolgens, daar het vaststaat en niet betwist is dat de wisselbrief in de handen van de trekker (aanlegger) gebleven was, het arrest de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft, door aan de trekker niet toe te staan het bewijs ervan te leveren dat de borgtocht die door verweerder gegeven was zonder aanwijzing van de begunstigde, in werkelijkheid voor de rekening van de betrokken vennootschap gegeven was;

Overwegende dat, volgens de stukken, waarop het Hof acht vermag te slaan, aanlegger trekker is van een wisselbrief die door de Congolese vennootschap met beperkte aansprakelijkheid «The Continental Marcless and Cy» geaccepteerd en die, bij gebreke van betaling geprotesteerd werd; dat deze wisselbrief die op de voorzijde de handtekening droeg van verweerder, zonder aanwijzing van de begunstigde van de borgtocht, door de trekker niet in omloop gebracht werd;

Overwegende dat de door aanlegger ingestelde vordering ertoe strekt betaling van gezegde wisselbrief door verweerder in zijn hoedanigheid van avalgever te bekomen;

Overwegende dat artikel 31 van de eenvormige wet op de wisselbrief en het orderbriefje in het laatste lid bepaalt, enerzijds, dat de borgtocht «moet» aanwijzen voor wiens rekening hij gegeven is en, ander-

zijds, dat bij gebreke van zodanige aanwijzing de borgtocht « geacht » wordt voor de trekker te zijn gegeven;

Overwegende dat deze wetsbepaling de sanctie is van het ontbreken van de door de eerste bepaling voorgeschreven aanwijzing; dat gezien dit karakter van sanctie en ook gezien de eigen vormelijkheid van de wisselbrief, de door het laatste lid van artikel 31 gegeven regel, die op een onweerlegbaar vermoeden berust, gebiedend is en niet toestaat op het door het middel in het tweede onderdeel voorgestelde onderscheid acht te slaan;

Overwegende inderdaad dat, enerzijds, de wettekst geen onderscheid maakt tussen het geval waarin de wisselbrief in de handen van de trekker gebleven is en dat waarin hij in omloop gebracht geweest is en, anderzijds, dat er geen enkele reden is om ten gunste van de trekker een regeling aan te nemen verschillend van die welke voor de derde-houder zou aangenomen worden;

Dat, dienvolgens, door aanlegger niet toe te laten af te wijken van de door de wet gestelde regel en door, in de omstandigheden van de zaak, te beslissen dat de voor de trekker gegeven cambiare borgtocht zonder uitwissel is wanneer deze trekker de wisselbrief niet geëndosseerd heeft, het bestreden arrest de wet juist toegepast heeft;

Dat de twee onderdelen van het middel naar recht falen;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1157, 1317, 1319, 1320, 1322, 1349, 1350, 1352, 2011 tot 2016, 2021 en 2022 B.W., 31, in het bijzonder lid 4 van de eenvormige wet op de wisselbrief en het orderbriefje, wet gevoegd bij de overeenkomst van Genève van 7 juni 1930, door de wet van 16 augustus 1932 goedgekeurd, gezegde eenvormige wet in België door de wet van 10 augustus 1953 verplicht gemaakt zijnde, en door de wet van 31 december 1955 gecoördineerd (en, voor zoveel als nodig, schending van de bepalingen van gezegde wetten van 16 augustus 1932, 10 augustus 1953 en 31 december 1955) en van artikel 97 van de Grondwet,

doordat, hoewel de oplossing die gegeven is aan de tussen partijen bestaande cambiare betrekkingen, wat zij dan ook moge zijn, de op het gemeen recht gegronde verbintenissen laat voortbestaan, zodanig dat de trekker houder (ter zake aanlegger) steeds kan bewijzen de wil van de avalgever (ter zake verweerder) zich jegens hem, naar de zin van de artikelen 2011 en volgende B.W., borg te stellen voor de verplichting van de getrokken die accepteert, het bestreden arrest: 1) geen gepast antwoord geeft op het middel waarbij aanlegger in zijn conclusies in beroep liet gelden « dat het erop aankomt ter zake na te gaan of beroepene voor de verbintenissen van de vennootschap Marcless of de verbintenissen van beroeper jegens eventuele derden heeft willen waarborgen; dat de houding van beroepene die meermaals de vennootschap Marcless ter hulp is gekomen, aantoonde dat zijn beslissing was dezer wankelend krediet te versterken... », en dienvolgens niet wettig met redenen omkleed is (schending van de in het middel aangeduide bepalingen en in het bijzonder van artikel 97 van de Grondwet); 2) op zijn minst « in het onzekere » laat of het bovengemeld middel verwerpt omdat het naar recht niet gegrond is (en, in dit geval de in het middel aangeduide bepalingen en in het bijzonder de artikelen 2011 tot 2016, 2021 en 2022 B.W. en 31, lid 4 van de eenvormige wet schendt) ofwel omdat het in feite niet gegrond is (en, in dit geval, artikel 97 van de Grondwet schendt bij gebreke van beantwoording van het verweer dat uit de borgstelling afgeleid en op bepaalde, bij conclusies aangevoerde feiten gesteund

is) ofwel omdat het overwoog dat het bovengemeld middel slechts betrekking had op de tussen partijen bestaande cambiare betrekkingen (en, in dit geval, de bewijskracht schendt van aanleggers conclusies in hoger beroep, welke op het contract van borgstelling « stricto sensu » steunden, schending van de in het middel aangeduide wetsbepalingen en in het bijzonder van de artikelen 1317, 1319, 1320 en 1322 B.W.) en, gezien deze dubbelzinnigheid, niet wettig met redenen omkleed is (schending van de in het middel aangeduide wetsbepalingen en in het bijzonder van artikel 97 van de Grondwet);

Overwegende dat het middel op een onjuiste interpretatie van de conclusies van aanlegger vóór het Hof van Beroep rust; dat deze inderdaad, daar hij zijn eis uitsluitend op de wisselbrief steunt, geen verbintenis van waarborging volgens het gemeen recht ingeroepen heeft, maar dat de in het middel aangehaalde passus van de conclusies zich voordoet als het gevolg van de stelling van aanlegger volgens welke « zo men wil aannemen dat het vermoeden jegens de derde houder onweerlegbaar is, het onbegrijpelijk zou worden dat een zelfde zienswijze zou aangenomen worden wanneer het effect in de handen van de trekker gebleven is »;

Overwegende dat het arrest deze conclusies op een gepaste wijze beantwoordt heeft door erop te wijzen « dat dit onderscheid tegelijk het vormelijk karakter van de wisselbrief en de volstrekt algemene redactie van de wetsbepaling waarvan sprake miskent; dat het de interpretatie van de wisselbrief doet afhangen van een feit daterend van na de totstandbrenging ervan en voortvloeiend uit de eenzijdige wil van de trekker, namelijk het in omloop brengen van het effect »;

Dat het middel in feite niet opgaat;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest geen antwoord verstrekt op het middel waarbij aanlegger in zijn conclusies in hoger beroep had laten gelden « dat er overigens overeengekomen is dat het effect niet zou verhandeld worden — hetgeen nogmaals aantoonde dat men de verbintenis ten voordele van de betrokkene en niet ten voordele van de trekker heeft willen aangaan, daar in dit geval de verbintenis van beroepene geen enkele reden van bestaan zou gehad hebben; ... dat naar luid van artikel 1157 B.W., wanneer een bepaling voor twee betekenissen vatbaar is, men ze veeleer moet opvatten in de betekenis waarmee zij enig gevolg kan hebben, dan in die waarmee zij geen gevolg kan teweegbrengen » en dienvolgens niet wettig met redenen omkleed is;

Overwegende, enerzijds, dat uit het op het tweede middel gegeven antwoord blijkt dat aanlegger, vóór het Hof van Beroep, geen verbintenis van waarborging volgens het gemeen recht ingeroepen heeft;

Overwegende, anderzijds, dat het feit, waarvan sprake in het middel, door aanlegger ingeroepen was, om een vermoeden volgens hem van feitelijke aard omver te werpen, in het geval waarin de wisselbrief niet door de trekker in omloop gebracht is;

Overwegende dat, daar het terecht beslist heeft, dat de door de wet ingevoerde regel zonder onderscheid gebiedend is, het arrest de in het middel aangehaalde conclusie niet verder behoeft te beantwoorden;

Dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening; Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT : Het bestreden arrest van het Hof te Luik dd. 11 december 1958, is verschenen in de Pasirisie

1959, II, 61. Verg. o.a. in verband met vorenstaand belangwekkend cassatiearrest het zo pas in het R.W. verschenen artikel van Leo Maeyens over « Actuele vraagstukken in verband met artikel 31, lid 4, wisselwet » (kol. 1553 en v.).

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 21 oktober 1960.

Voorzitter : M. Vandermersch.
Advokaat-generaal : M. Mahaux.
Advokaat : Mr. Van Rijn.

Simulatie van een akte. — Derden mogen het bewijs van de simulatie door alle middelen leveren. — Wie moet als derde beschouwd worden ?

Derden kunnen de simulatie van een akte door alle middelen van recht bewijzen, zelfs indien de simulatie niet tot doel heeft een wetsbepaling, die de openbare orde raakt, te ontduiken.

Als derden bij de akte dienen beschouwd te worden al diegenen die, al waren zij zelfs rechthebbenden van de auteur van de akte, een eigen recht kunnen invoeren, dat door de akte geschonden wordt.

Lesaunier t/ Cock.

Gelet op het bestreden arrest op 9 februari 1959 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over de twee middelen, afgeleid het eerste, uit de schending van artikel 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest, enerzijds, vaststelt dat « de door eiseres Dame Lesaunier, bij dagvaarding van 6 december 1957 ingestelde eis, ertoe strekte de door Hofman J.B. ten voordele van Cock Marcel in de onderhandse akten van 1 maart en 1 juli 1948 aangegane verbintenissen wegens fictie nietig te horen verklaren, en « dat Cock (thans verweerder) bij onderhandse akte van 1 maart 1948, aan dame Lens een bedrag van 250.000 fr. in lening gaf, welke som dezelfde dag op 500.000 fr. en de 1 juli 1948 op 630.000 fr. gebracht werd; ... dat Hofman, bij de overeenkomst al de verbintenissen van dame L. waarborgde en zulks in hoofdelijkheid en onverdeeldheid met haar... », waaruit blijkt en waardoor vastgesteld wordt dat eiseres hoegenaamd geen partij was in die overeenkomsten waarvan zij de vernietiging wegens simulatie vorderde,

en, anderzijds, wanneer eiseres het bewijs dezer simulatie door alle middelen van recht, getuigen en vermoedens inbegrepen wil leveren, beslist « dat tussen partijen de fictie van een overeenkomst bij middel van een geschrift dient bewezen te worden, tenzij reeds een begin van schriftelijk bewijs er van zou bestaan... » dat appellante (thans eiseres) om de fictie te bewijzen, een reeks feiten inroept, — die trouwens weinig overtuigend zijn maar dat zij ze als vermoedens voorstelt wanneer zij een schriftelijk bewijs zou moeten voorleggen », hetgeen ontegensprekelijk insluit dat het bestreden arrest eiseres als partij bij de kwestieuze overeenkomsten beschouwt,

zodat het bestreden arrest op dubbelzinnige, duistere en onduidelijke beweegredenen gesteund is, hetgeen met een gebrek aan motivering gelijkstaat;

het tweede, uit de schending van de artikelen 1165, 1166, 1341, 1347 en 1348 B.W., en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, de door eiseres ingestelde vordering tot nietigverklaring wegens fictie van

de tussen haar echtgenoot Hofman en verweerder gesloten overeenkomsten van lening afwijst om reden :

« dat tussen partijen de fictie van een overeenkomst bij middel van een geschrift dient bewezen te worden, tenzij reeds een begin van schriftelijk bewijs ervan zou bestaan, of tenzij de simulatie tot doel had de wet te schenden in een harer beschikkingen die de openbare orde raakt, hetgeen ter zake het geval niet is;

» dat Cock het bewijs levert dat hij over circa 1.300.000 fr. speciën beschikte, voortkomende van de verkoop van twee onroerende goederen, en dat, zelfs moest hij een bedrag van 500.000 fr. aan het aankopen van een huis besteed hebben, hij nog het overige van zijn vermogen in de kwestieuze leningen heeft kunnen beleggen;

» dat appellante (thans eiseres) om de fictie te bewijzen, een reeks feiten inroept — die trouwens weinig overtuigend zijn, — maar dat zij ze als vermoeden voorstelt, wanneer zij een schriftelijk bewijs zou moeten voorleggen;

» dat de lening zelfs tegenover Hofman, niet als fictief voorkomt; dat, in de overeenkomst van 1 maart 1948, dame L. of Hofman verklaren de heer Cock te hebben een bedrag van 250.000 fr. ter beschikking van dame L. te stellen; « dat Hofman volledig en onherroepelijk al de door dame L. aangenomen verplichtingen en verbintenissen met in pandstelling van al zijn goederen waarborgt, en zulks in solidariteit en onverdeeldbaarheid met haar; dat hij, in de authentieke akte van 26 januari 1949 erkent sinds 1 maart 1948 de geleende som jegens Cock schuldig te zijn en tot zekerheid ervan een hypotheek op zijn huis toekent; dat Hofman zich wel effectief sedert 1 maart 1948 verbonden had en dat er derhalve niet kan gezegd worden dat hij een vermomde schenking aan zijn minnares zou gedaan hebben, des te meer daar zij feitelijk de groothandel in ijzerwaren samen voeren », dan wanneer,

1) eiseres, die een vordering tot vernietiging wegens fictie van de tussen haar echtgenoot Hofman en verweerder gesloten overeenkomsten ingesteld had, geenszins in naam en plaats van de schuldenaar optreedt, en evenmin partij bij de betwiste overeenkomsten was (schending van de artikelen 1165 en 1166 B.W.);

2) eiseres geen partij was bij bedoelde overeenkomsten, waarvan het bestreden arrest uitdrukkelijk vaststelt dat zij door de echtgenoot van eiseres, Hofman, en verweerder gesloten waren, zodat eiseres in alle geval het recht had de simulatie door alle middelen van recht, getuigen en vermoedens inbegrepen, te bewijzen, en zonder dat daartoe vereist zou zijn dat de simulatie een beschikking van openbare orde zou willen omzeilen (schending van de artikelen 1341, 1347 en 1348 B.W.);

3) het feit dat de lening tegenover Hofman niet fictief voorkomt niet afdoende en zonder belang is, daar deze laatste als partij bij de akte tussenkwam en inzake bewijsvoering van simulatie door het schriftelijk element gebonden is, hetgeen voor eiseres niet het geval is (schending van de artikelen 1341, 1347 en 1348 B.W.);

4) eiseres in haar conclusies voor de rechters over de grond om de simulatie van de betwiste overeenkomsten te bewijzen verschillende vermoedens had opgesomd en aangeduid, die het bestreden arrest ten onrechte nagelaten heeft te onderzoeken en zonder dat kan uitgemaakt worden of de vordering aan eiseres ontzegd wordt om de rechtsreden dat zij een schriftelijk bewijs der simulatie moet voorbrengen of

om de feitelijke reden dat de door haar tot bewijsoverlevering voorgebrachte elementen niet dienend waren (schending van de artikelen 1341, 1347, 1348 B.W. en 97 der Grondwet);

Overwegende dat derden de simulatie van een akte door alle middelen van recht kunnen bewijzen, zelfs indien de simulatie niet tot doel strekt een wetsbepaling die de openbare orde raakt te ontduiken;

Dat als derden bij de akte dienen beschouwd te worden al diegenen die, al waren zij zelfs recht-hebbenden van de auteur van de akte, een eigen recht kunnen inroepen, hetwelk door de akte geschon-den wordt;

Overwegende dat het arrest het eigen recht waarop aanlegster aanspraak maakt niet ontkent; dat het zich ertoe beperkt vast te stellen dat verweerder door de akte van 1 maart 1948 zekere bedragen aan dame L., in lening gaf, en dat Hofman, echtgenoot van aanlegster, bij de overeenkomst al de verbintenissen van dame L. heeft gewaarborgd, zulks hoofdelijk en onverdeelbaar, met pandgeving van al zijn tegen-woordige en toekomstige goederen;

Overwegende dat het arrest uit deze vaststellingen niet vermocht af te leiden dat aanlegster partij bij deze akte was noch « dat tussen partijen de simulatie van een overeenkomst bij middel van een geschrift dient bewezen te worden, tenzij reeds een begin van schriftelijk bewijs er van zou bestaan, of tenzij de simulatie tot doel had de wet te schenden in een van haar bepalingen die de openbare orde raakt »;

Overwegende dat het arrest aldus het door aanleg-ster aangeboden bewijs schijnt te verwerpen om de enige reden dat zij partij bij de akte zou zijn; dat het nochtans daaraan toevoegt dat zij om de simulatie te bewijzen « een reeks feiten inroept, die trouwens weinig overtuigend zijn, maar dat zij ze als vermoedens voorstelt, terwijl zij een schriftelijk bewijs zou moeten voorleggen »;

Overwegende dat deze beweegredenen dubbelzinnig zijn; dat zij niet toelaten te onderscheiden of het aan-bod van bewijs verworpen werd omdat aanlegster partij bij de akte was, ofwel omdat de feiten niet dienend waren;

Dat het eerste middel en het vierde onderdeel van het tweede middel gegrond zijn;

Om die redenen :

en zonder de andere onderdelen van het tweede middel in acht te nemen;

Verbreekt het bestreden arrest, in zover het over de eis tot vernietiging wegens simulatie en over de kosten uitspraak doet;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 7 februari 1961.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Mees.

Auditeur : M. Smolders.

Advokaten : Mrs. Schöller en Dijk.

1. **Administratieve rechtshandelingen. — Onregelmatigheid. — Termijn voor intrekking door de overheid. — Afwijkingen.**

2. **Onontvankelijkheid van beroep tegen niet-administratieve beslissingen.**

1. *Onregelmatige administratieve rechtshandelingen kunnen door de overheid enkel worden ingetrokken binnen de termijn bepaald voor het instellen van een beroep tot vernietiging voor de Raad van State of, zo het beroep werd ingesteld, tot de sluiting der debatten.*

Van die regel kan enkel worden afgeweken, zo een uitdrukkelijke wetsbepaling de intrekking toelaat, wanneer de handeling door een zo grove onregelmatigheid is aangetast dat zij voor onbestaande moet worden gehouden of wanneer zij door bedrog is uitgelokt.

2. *Het beroep is niet onontvankelijk tegen niet-administratieve beslissingen.*

Van Dessel / C.O.O. Berchem.

Arrest nr. 8424.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging :

1) van de beslissing vervat in het schrijven, gedagtekend 14 januari 1958, waarbij namens de commissie van openbare onderstand van Berchem aan verzoeker wordt medegedeeld dat uit artikel 39 van het inwendig reglement van het Sint-Mariagasthuis voortvloeit dat zijn mandaat als diensthoofd voor de heekunde een einde neemt op 15 februari 1958;

2) van het besluit van 23 januari 1958 waarbij de commissie van openbare onderstand van Berchem be-slist, ten opzichte van verzoeker, artikel 39 van het inwendig reglement van het Sint-Mariagasthuis na te leven en het schrijven van 14 januari 1958 te handhaven;

3) van het schrijven, gedagtekend 29 januari 1958, waarbij verzoeker in kennis wordt gesteld met de beslissing van 23 januari 1958;

dat verzoeker deze akten bestrijdt in zoverre zij de gedeeltelijke intrekking inhouden van de beslissing van 28 juli 1953, waarbij de commissie verzoeker be-vorderde tot heemeester-diensthoofd van het Sint-Mariagasthuis en bepaalde dat zijn mandaat zou eindigen op 31 december 1958;

Overwegende dat de commissie van openbare onder-stand van Berchem op 28 juli 1953 verzoeker bevor-derde tot heemeester-diensthoofd in het door de commissie beheerd Sint-Mariagasthuis; dat zij besliste dat zijn indiensttreding op 1 juli 1953 was vastgesteld en een einde zou nemen op 31 december 1958; dat artikel 39 van «het inwendig reglement van het Sint-Mariagasthuis» door de commissie in haar zittin-gen van 16 december 1926 en 13 januari 1927 opge-maakt, onder meer bepaalt : «De dienstoversten worden benoemd voor een tijdsverloop van vijf jaar. Hun mandaat kan tweemaal vernieuwd worden. De duurtijd van hun mandaat zal de vijftien jaren niet mogen overschrijden. Het mandaat der dienstoversten houdt uit volle recht op wanneer zij hun vijfenzestig

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

jaar bereiken»; dat de voorzitter van de commissie bij schrijven van 14 januari 1958 aan verzoeker liet weten dat «zijn mandaat als dienstoverste voor de heekunde van rechtswege een einde zou nemen de 15e februari 1958», daar hij op deze datum de leeftijd van vijfenzestig jaar zou bereiken; dat de commissie op 23 januari 1958 besliste dat artikel 39 van het inwendig reglement van het Sint-Mariagasthuis moest worden nageleefd; dat de voorzitter van de commissie dit besluit bij brief van 29 januari 1958 ter kennis bracht van verzoeker;

Overwegende dat de tegenpartij aanvoert dat het beroep bij gebrek aan belang niet ontvankelijk is omdat in elk geval het mandaat van verzoeker op 15 februari 1958 een einde nam; dat dit middel niet slaat op de ontvankelijkheid, maar op de grond van de zaak; dat verzoeker immers beweert dat door uitdrukkelijk te bepalen dat het ambt van verzoeker op 31 december 1958 een einde zou nemen, de commissie heeft willen afwijken van eerderevermeld artikel 39;

Overwegende dat het beroep niet ontvankelijk is in zoverre het strekt tot vernietiging van de sub 1) en sub 3) bestreden handelingen; dat het schrijven waarbij de voorzitter van de commissie verzoeker mededeelt dat het reglement van orde op hem toepasselijk is en dit waarbij hij hem in kennis stelt van het genomen besluit, geen administratieve beslissingen zijn in de zin bedoeld bij artikel 9 van de wet van 23 december 1946;

Overwegende dat verzoeker in de eerste plaats doet gelden, dat het besluit van de commissie van openbare onderstand dd. 28 juli 1953 «op grond van het algemeen rechtsbeginsel van de onaantastbaarheid van de individuele uitwerkselen van de bestuurlijke akten» hem rechten heeft verleend die niet meer kunnen worden ingetrokken; dat hij betoogt dat het besluit van 28 juli 1953 niet als onbestaande kan worden beschouwd, dat het niet ingevolge bedrog van zijnerwege werd genomen en dat de termijn om beroep tot nietigverklaring in te stellen, verstreken is zodat de intrekking in elk geval onwettelijk is;

Overwegende dat door uitdrukkelijk te bepalen dat het ambt van verzoeker op 31 december 1958 een einde zou nemen, de commissie, die niet onwetend kon zijn van zijn leeftijd, van artikel 39 van het reglement van orde heeft willen afwijken;

Overwegende dat een administratieve rechtshandeling die rechten toekent, maar door een onregelmatigheid is aangetast, door de overheid slechts kan worden ingetrokken binnen de termijn bepaald voor het instellen van een beroep tot vernietiging voor de Raad van State, of, ingeval een beroep is ingesteld, tot de sluiting van de debatten; dat van die regel slechts kan worden afgeweken wanneer een uitdrukkelijke wetsbepaling de intrekking toelaat of wanneer de handeling door een zo grove onregelmatigheid is aangetast dat zij voor onbestaande moet worden gehouden, dan wel door bedrog is uitgelokt;

Overwegende dat de termijn om beroep in te stellen tegen het besluit dat verzoeker tot heekmeester-diensthofd aanstelde, verstreken is; dat de onregelmatigheid die dit besluit aantastte niet van die aard is dat het voor onbestaande moet worden gehouden; dat inderdaad de schending van de leeftijdsregel uitging van de overheid zelf die deze regel vaststelde en die bij algemene maatregel de leeftijds grens kon wijzigen of er uitzonderingen op stellen; dat het ingetrokken besluit er zich trouwens toe beperkte, verzoeker in dienst te houden tot op het einde van het jaar tijdens

hetwelk hij de leeftijdsgrens bereikte; dat niet wordt beweerd dat de bepaling van het beoordelingsbesluit betreffende de grensleeftijd door bedrog is uitgelokt; dat, door in die omstandigheden het bestreden besluit te nemen, de commissie van openbare onderstand van Berchem haar macht heeft overschreden,

Besluit :

Artikel 1. — Het besluit van 23 januari 1958 van de commissie van openbare onderstand van Berchem is vernietigd.

Artikel 2. — De kosten, ten bedrage van 750 F, komen ten laste van de tegenpartij.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 18 mei 1960.

Voorzitter : M. Marechal.

Raadsheren : M.M. Paës en Screvens.

Advokaat-generaal : M. Strijckmans.

Advokaten : Mrs. Legrand en Van Parijs.

Ruiterwissels aangenomen door de voorzitter-beheerder van een naamloze vennootschap. — Geldigheid ten opzichte van de derde-houder te goeder trouw.

Ruiterwissels zijn geldig ten opzichte van te goeder trouw zijnde derde-houders, die door de schijnbare regelmatigheid van de titel beschermd zijn.

De acceptatie van de ruiterwissels door de voorzitter-beheerder van een naamloze vennootschap bindt deze laatste tegenover de derde-houder te goeder trouw nu uit de wissels blijkt, dat deze acceptatie geschiedde binnen de perken van de aan de voorzitter-beheerder verleende macht en aan de derde-houder geen excepties kunnen tegengeworpen worden.

N.V. Melkerij St.-Jozef t/ Swenden.

Gezien, in regelmatige vorm overgelegd, het vonnis dd. 4 november 1958 door de Rechtbank van Koophandel, zetelende te Leuven, gewezen;

Gezien de akte van beroep dd. 17 december 1958;

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar vorm, binnen de wettelijke termijn ingesteld werd;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis, door geïntimeerde ingeleid, er toe strekte betaling te bekomen van de hoofdbedragen, protestkosten en bijkomende kosten van drie geprotesteerde wissels door de N.V. Glasblazerijen van Hemiksem op appellante getrokken en waarvan geïntimeerde derde-houder is;

Overwegende dat voornoemde wisselbrieven de melding dragen : «waarde getrokken in vertegenwoordiging van leveringen van flessen volgens factuur of contract nr. 632» (ofwel 656, of nog 668);

Dat ze geaccepteerd werden door de genaamde D. Fonderie, handelend in zijn toenmalige hoedanigheid van voorzitter-beheerder van appellanten;

Overwegende dat, luidens de standregelen van appellante, de beheerraad met de uitgebreidste macht bekleed is voor alle handelingen, zo van beheer als van beschikking en dat hij zijn macht geheel of ten dele kan opdragen aan een of meer zijner leden of aan andere personen (artikel 9);

Dat op de bestuursvergadering dd. 7 juli 1940, de dagelijkse leiding van de zaak aan voornoemde Fonderie toevertrouwd werd;

Overwegende dat appellante thans niet meer betwist dat Fonderie dientengevolge sedert 1940, voor de doeleinden van de dagelijkse leiding van de vennootschap, regelmatig wissels in haar naam heeft geaccepteerd;

Overwegende dat de vordering van geïntimeerde tegen appellante uitsluitend op het cambiale recht gesteund is;

Overwegende dat Fonderie in deze dagelijkse leiding als orgaan van appellante handelde, dat hij zich zodus met haar vereenzelvigde en niet als mandataris of als aangestelde optrad;

Dt derhalve al de opwerpingen vanwege appellante betreffende een veronderstelde quasi-delictuele grond van de eis ondoeltreffend zijn;

Overwegende dat niet voor betwisting vatbaar is dat het in casu om ruiterwissels gaat welke Fonderie aangenomen heeft om een derde geld of krediet te bezorgen;

Overwegende dat geïntimeerde nochtans ter zake als een goed vertrouwende derde-houder dient beschouwd;

Dat hij inderdaad geen kennis had van de ganse omvang van het door Fonderie in omloop gebracht schoorsteenpapier, doch slechts van hetgeen waarvan hijzelf houder was;

Dat hem tussen oktober 1956 en februari 1957 zes andere gelijkaardige wissels voor een gezamenlijk bedrag van 1.250.328 fr. door appellante betaald werden, hetgeen hem moest bekrachtigen in de waan dat het wel om goede en deugdelijke wissels ging;

Dat uit de omstandigheid dat hij wist dat de N.V. Glasblazerijen van Hemiksem in geldverlegenheid verkeerde niet mag worden afgeleid dat hij moest veronderstellen dat het om louter complaisance wissels ging, des te meer dar hij er zich bij appellante van heeft vergewist of hare acceptatie geldig was en hem telkens hierop bevredigend geantwoord werd, zij het dan nog door Fonderie zelf, hetgeen de waarde van de bevestiging in genedele kon verminderen daar laatstgenoemde in zijn hoedanigheid van orgaan van de vennootschap handelde;

Dat geïntimeerde ook geen argwaan diende te koesteren wegens het groot aantal zogezegd door de Melkerij gekochte flessen, daar de uitleg dat het ging om buitenlandse leveringen met verloren leeggoed hem evenals aan iedereen als volkomen waarschijnlijk moest voorkomen;

Overwegende dat trouwens bewezen is dat appellante reeds voorheen grote hoeveelheden flessen gekocht had in gans normale omstandigheden;

Overwegende dat Fonderie, krachtens de beslissing van 7 juli 1940, de macht bezat om wissels te accepteren en ze te betalen;

Dat het bedrag der wissels die hij mocht aannemen niet beperkt was;

Dat hij trouwens in het verleden wissels met hoge bedragen accepteerde welke door appellante betaald werden;

Overwegende dat de door appellante opgeworpen machtsoverschrijding dienvolgens slechts zou kunnen voortvloeien uit de omstandigheid dat de kwestieuze wissels op een niet bestaande schuld betrekking hadden;

Overwegende dat ruiterwissels geldig zijn ten opzichte van te goeder trouw zijnde derde houders, die door de schijnbare regelmatigheid van de titel gedekt zijn (Cas., 31 maart 1938, Pas. 125; Van Rijn, T. II, nr. 1525);

Overwegende dienvolgens dat de acceptatie der besproken wissels vanwege Fonderie bindend is in hoofde

van appellante tegenover geïntimeerde daar deze aanneming, volgens het voorkomen der wissels, plaatsgreep binnen de perken van de macht die aan Fonderie door appellante toegekend werd en dat de wissels niet behept zijn met een exceptie die de goed vertrouwende derde houders tegenstelbaar is (Fredericq, T. X, nr. 107; Van Ryn, T. II, nrs. 1583 en 1586; Repert. prat., Ve Traité, nr. 328; Nouvelles, Droit comm. T. II en Fontaine, Lettre de change et billet à ordre, nr. 462);

Overwegende dat de eerste rechter derhalve terecht de eis gegrond heeft verklaard.

Om deze redenen :

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Alle andere besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt het beroep doch verklaart het ongegrond;

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis;

Verwijst appellante in de kosten van het beroep.

NOOT : Het bestreden vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Leuven, dd. 4 november 1958 is in dit nummer eveneens opgenomen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer. — 5 april 1960.

Voorzitter : M. de Walque.

Raadsheren : M.M. Lefebvre en Moerenhout.

Advocaat-generaal : M. Ely.

Advocaten : Mrs. Van Ginderachter en Jean Eeckhout (Gent).

Jacht. — Op andermans grond. — Klacht. — Geldigheid. — Identificatie van de aangeklaagde en diens mededader(s) niet vereist.

Bij klacht van de eigenaar van het jachtrecht wegens ongeoorloofde jacht op zijn jachtgebied, wordt voor de geldigheid van de klacht niet vereist dat deze de identificatie van de dader en van de mededader(s) van het jachtmisdrijf zou omvatten; zelfs tegen een onbekende persoon is de klacht geldig.

O.M. en Roman Charles t/ Van Frachen Gabriël en Roman Omer.

Overwegende dat de burgerlijke partij Roman Charles en het Openbaar Ministerie tijdig en regelmatig beroep aantekenden;

Overwegende dat het uit het dossier op duidelijke wijze bewezen is dat de beide verdachten zich schuldig hebben gemaakt aan de feiten te hunnen laste gelegd;

Overwegende dat de klacht van de eigenaar van het jachtrecht regelmatig is en ingediend werd tegen de dader van het delict (schieten op de patrijs) en dus redelijkerwijze ook tegen zijn mededader;

Overwegende dat de geldigheid en de regelmatigheid van een klacht niet afhangt van de identificatie door de klager van de aangeklaagde persoon maar dat zelfs ontegensprekelijk een klacht tegen een onbekende persoon geldig is;

Overwegende dat de feiten ten laste gelegd van de beide verdachten dan ook op voldoende wijze bewezen zijn, onder andere door de getuigenissen van beide

beëdigde jachtwachters Madou en Maebe alsook door de ter plaatse gevonden patrijzenpluimen en bloed;

Overwegende dat de verdachten inroepen dat toen ze enkele tijd na de feiten door de rijkswachters verhoord werden er geen warme patrijs gevonden werd noch in hun auto noch in hun zakken;

Dat dient opgemerkt in dit verband :

1) dat de patrijs rond 8 u. 30 geschoten werd, terwijl de rijkswacht haar vaststellingen op 13 u. 40 deed, wat op voldoende wijze de stijfheid van de gevonden patrijs uitlegt,

2) dat de verdachten die wisten dat klacht bij de rijkswacht was ingediend de gelegenheid hadden de litigieuze patrijs te doen verdwijnen en het niet bewezen is dat verdachten tussen 8 u. 30 en 13 u. 40 andere patrijzen hadden geschoten;

Overwegende dat de burgerlijke partij zich tijdig en regelmatig heeft gesteld vóór de eerste rechter;

Dat de vordering van deze burgerlijke partij tot het bekomen van een schadevergoeding van één frank gerechtvaardigd is;

Om deze redenen,

Gelet op artikel 11, 12, 14, 16, 24, 30, 31, 34, 35, 36, 37 en 41 der Wet van 15 juni 1935, artikel 1, 4 en 14 der Wet van 28 februari 1882, gewijzigd door de Wet van 4 april 1900, artikel 2 der Wet van 30 juli 1922, artikel 40, 44, 45 van het Strafwetboekrecht, artikel 162, 182, 189, 190, 194, 195, 209, 210, 211, 212, 215 van het Wetboek van Strafvordering, artikel 1, 2 en 3 der Wet van 5 maart 1952, artikel 1/a en b der Wet van 25 oktober 1950, artikel 140 der Wet van 18 juni 1869, gewijzigd door artikel 2 der Wet van 4 september 1891, artikel 1382, 1383 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek, artikel 50 van het Strafwetboek;

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten als ongegrond verwerpend;

Ontvangt de ingestelde beroepen en erover beslissend;

Doet het beroepen vonnis teniet en opnieuw wijzend;

Veroordeelt de beide verdachten met eenparigheid van stemmen voor het feit B ieder tot een geldboete van 50 frank, vermeerderd met 190 deciem, zodat deze beide geldboeten aldus gebracht worden op 1.000 frank elk of telkens een vervangende gevangenisstraf van 15 dagen en de tweede verdachte bovendien voor het feit A tot een geldboete van 100 frank, vermeerderd met 190 deciem, zodat deze geldboete aldus gebracht wordt op 2.000 frank of een vervangende gevangenisstraf van 1 maand en deze laatste ook nog tot de betaling van het ontdoken zegelrecht verschuldigd voor de verlofbrief zijnde 2.800 frank;

Veroordeelt de beide verdachten ieder tot de helft der kosten gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie in beide aanleggen, deze kosten voor het geheel begroot in eerste aanleg op de som van 93 frank en in beroep op de som van 262 frank;

Trekt de zaak tot zich op burgerlijk gebied :

Verwijst de beide verdachten solidair om als schadevergoeding te betalen aan de burgerlijke partij Roman Charles de som van 1 frank, te vermeerderen met de gerechtelijke intresten en de kosten gevallen aan de zijde van de burgerlijke partij in beide aanleggen.

NOOT : De voorziening tot cassatie tegen dit arrest werd verworpen bij arrest van 5 december 1960, verschenen in de lopende jaargang van het R.W., kol. 1516.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 6 december 1960.

Voorzitter : M. Carnewal.

Raadsheren : M.M. Morel de Westgaver en Bevernaege.

Advocaat-generaal : M. Stévigny.

Advocaten : Mrs. A. De Gryse (Kortrijk) en Dobbelaere (Gent).

Advocaat. — Toeëigening van de titel in het openbaar. — Inzicht door de wet van 30 augustus 1913 vereist.

Tot strafbaarheid van het wanbedrijf zich in het openbaar de titel van advocaat toe te eigenen zonder daartoe recht te hebben wordt niet enkel het louter materieel gebruik van het woord « advocaat » vereist, doch bovendien het inzicht van door dit gebruik de hoedanigheid van advocaat te laten uitschijnen, wat genoegzaam blijkt uit de tekst van de wet van 30 augustus 1913 waarin het woord « toeëigenen » voorkomt.

Het gebruikmaken, door nalatigheid of vergissing, van briefomslagen, waarop de hoofding « advocaat » — vroegere hoedanigheid van beklaagde —, nog voorkwam, volstaat niet om van zodanig inzicht te doen blijken, wanneer de inhoud der gevoerde briefwisseling er op wijst dat de brieven evengoed van een zakenkantoor konden uitgaan, en in elk geval bij de bestemming een twijfel lieten bestaan nopens het feit of hij de verdachte nog steeds als advocaat kon beschouwen. Het bezit in het kantoor van verdachte van briefpapier met de hoofding « advocaat » kan evenmin als een daad van openbare toeëigening beschouwd worden, daar het publiek door de verwijdering van de naamplaat voldoende was ingelicht van de verzaking van deze hoedanigheid. Het door verdachte gepleegd verzuim de melding van zijn vroegere hoedanigheid van advocaat van zijn identiteitskaart te doen schrappen laat niet toe te besluiten dat hij in het openbaar van deze melding gebruik heeft gemaakt om zich als dusdanig te laten doorgaan.

O.M. en Orde der Advocaten te Kortrijk
t/ Roobroeck Raphaël.

Tekst van het arrest.

Overwegende dat de beroepen tijdig en regelmatig ingesteld werden;

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling der zaak voor het Hof het feit der telastlegging evenmin als in eerste aanleg bewezen werd;

Overwegende immers dat het misdrijf in kwestie niet alleenlijk het louter materieel gebruik van de bewoording « advocaat » maar bovendien het inzicht behelst van door dit gebruik de hoedanigheid van advocaat te laten uitschijnen, wat genoegzaam blijkt uit de tekst van de wet waarin het woord « toeëigenen » voorkomt;

Overwegende dat in casu niet genoegzaam is gebleken dat verdachte bij het gebruik van bedoelde briefpapieren een dergelijke hoedanigheid heeft willen laten gelden; dat veeleer door nalatigheid, of vergissing, van briefpapier blijkt gebruik gemaakt geweest te zijn, waarop de hoofding advocaat nog voorkwam;

Overwegende immers dat verdachte, of een lid van het personeel zijner firma, gebruik maken van een omslag met de hoofding « R. Roobroeck, Advocaat » om aan Mr. Deriemacker een brief te sturen met een

hoofding die dergelijke hoedanigheid formeel uitsluit; Overwegende dat in de briefwisseling met de cliënt Snoeck nu eens de ene dan eens de andere hoofding gebruikt werd, en in ieder geval een twijfel bestaat nopens het feit of deze bestemming de verdachte nog steeds als advocaat kon beschouwen; dat naar de inhoud van deze brieven niet kan besloten worden tot het bestaan van het hogervermeld inzicht, waar ze evengoed van een zakenkantoor kunnen uitgaan;

Overwegende dat het bezit van dergelijk briefpapier in het bureel van verdachte niet als een daad van openbare toeëigening kan beschouwd worden; dat waar van de omslagen nog gebruik gemaakt werd in gevallen zoals hierboven aangehaald, het publiek door de verwijdering van de naamplaat voldoende op de hoogte was van de verzaking dezer hoedanigheid en aldus van een aanmatiging van deze titel geen spraak kan zijn door het enkel gebruik van de omslagen;

Overwegende dat indien verdachte nagelaten heeft de melding van zijn hoedanigheid van advocaat van zijn eenzelveigheidskaart te laten schrappen de gegevens der zaak niet toelaten te besluiten dat hij in het openbaar van deze melding gebruik heeft gemaakt om zich als dusdanig te laten doorgaan;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikelen 191 en 211 van het Wetboek van Strafvordering alsook op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, al deze wetsbepalingen door de Voorzitter ter rechtszitting van heden aangeduid;

Wijzend op tegenspraak;

Ontvangt de beroepen en erover beslissende;

Bevestigt het vonnis a quo in al zijn beschikkingen, zo op strafrechtelijk als op burgerlijk gebied;

Kosten ten laste van de Staat voor deze gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie; zegt dat de burgerlijke partij haar eigen kosten zal te dragen hebben.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 27 januari 1961.

Voorzitter: M. J. Wildiers.

Rechters: M.M. Hernould en Massa.

Advokaten: Mrs. Sneyers en Verrycken.

Nalatenschap. — Vordering van de curator in het faillissement van een mede-erfgenaam tot verdeling. — Derden niet gebonden door een in de registers van de hypotheekbewaring ingeschreven akte om in onverdeeldheid te blijven.

De overeenkomst om de verdeling gedurende vijf jaar uit te stellen (artikel 815, tweede lid B.W.) heeft slechts uitwerking tussen de contractanten.

De inschrijving van een dergelijke notariële overeenkomst in de registers van de hypotheekbewaring heeft wel de tegenstelbaarheid van het bestaan ervan ten opzichte van derden tot gevolg, niet echter dat deze derden door de daardoor ontstane verplichting om in onverdeeldheid te blijven zouden gebonden zijn.

De vordering van de curator tot verdeling van een nalatenschap, waarin de gefailleerde gerechtigd is, steunt niet op artikel 1167 of artikel 1166 B.W. maar op artikel 2 van de wet van 15 augustus 1854.

Mr. Sneyers qq. (faillissement E. Sels) t/ cs. Sels.

Overwegende dat ingevolge het overlijden op 19 juli 1958 van Sels Petrus, echtgenoot van verweerster Van Gelder Maria, de verweerders, gerechtigd in zijn nalatenschap, medeëigenaars geworden zijn o.m. van een reeks onroerende goederen; dat verweerder Sels Edmond in faling verklaard werd en dat aanlegger aangesteld werd als curator door vonnis van de rechtbank van Koophandel te Antwerpen, d.d. 29 april 1960;

Overwegende dat aanlegger als curator, vertegenwoordiger van de schuldeisers van de faling, een eis tot verdeling instelt;

Overwegende dat, vermits na de eerste dagvaarding, één der minderjarige verweersters meerderjarig is geworden, deze laatste opnieuw gedagvaard is in eigen naam;

Overwegende dat de twee gedingen verknocht zijn en dat voor een goede rechtsbedeling zij dienen samen-gevoegd;

Overwegende dat verweerders inroepen dat door notariële akte van 12 september 1958 zij overeengekomen zijn gedurende 5 jaar in onverdeeldheid te blijven en dat zij die akte hebben doen overschrijven in de registers der hypotheekbewaring;

Overwegende dat dergelijke overeenkomst slechts uitwerking heeft tussen de contractanten; dat de persoonlijke schuldeisers van een erfgenaam, wanneer zij uit eigen naam de verdeling vorderen, niet gebonden zijn door die verplichting van in onverdeeldheid te blijven; dat die overeenkomst voor hen een « res inter alios acta » is (De Page, nr. 1113 a) en nota 1; Dekkers, Handboek van Burgerlijk Recht, III, nr. 665 en 674 B);

Overwegende dat de inschrijving van de notariële akte in de registers der hypotheekbewaring wel het bestaan van de overeenkomst tegenstelbaar maakt aan derden, maar niet tot gevolg heeft dat derden zouden gebonden zijn door de verplichtingen geschapen door de overeenkomst (De Page VII, nr. 1053 B; Dekkers, *ibid.*, nr. 1479);

Overwegende dat het doel en de goede of kwade trouw waarmede de overeenkomst gesloten werd, daaraan niets verandert;

Overwegende dat de vergissing van de R.M.Z. waar zij verzaakt heeft aan haar eis tot verdeling, om reden dat zij de mening was toegedaan dat zij gebonden was door de overeenkomst, niet als een argument kan ingeroepen worden;

Overwegende dat het zonder belang is dat aanlegger geen verzet tegen verdeling op grond van art. 882 B.W. ingesteld heeft;

Overwegende dat aanlegger geen Pauliaanse vordering instelt; dat hij evenmin een vordering tot verdeling in naam van zijn schuldenaar op grond van art. 1166 B.W. instelt;

Overwegende dat zijn vordering steunt op art. 2, wet 15 augustus 1854, en ingesteld is in naam van de schuldeisers tegen de schuldenaar en zijn deelgenoten;

Overwegende derhalve dat de eis gegrond is.

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Rechtdoende op tegenspraak,

Na erover beraadslaagd te hebben,

Alle andere en strijdige besluiten verwerpend.

Voegt samen als verknocht de zaken ingeschreven onder nummers 77.655 en 77.877 van de algemene rol.

Verklaart het geding ingeschreven onder nummer 77.655 van de algemene rol tegenover Kennedy Paula

in haar hoedanigheid van moeder en wettige voogdes over haar minderjarig kind Sels Arlette Madeleine, Fernande, zonder beroep, geboren te Antwerpen op 23 juli 1939, wonende te Antwerpen, Lange Herentalsestraat 99, regelmatig hernomen in het geding ingeschreven onder nummer 77.877 van de algemene rol tegen voornoemde Sels Arlette, meerderjarig geworden.

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond.

Beveelt dat er door het ambt van Meester Gerard Geudens, notaris te Antwerpen, daartoe aangesteld, ten overstaan van de bevoegde heer Vrederechter van het tweede kanton der stad Antwerpen, mits inachtneming der pleegvormen voorzien door de wet van 12 juni 1816, zal overgegaan worden tot de bewerkingen van deling en vereffening der gemeenschap bestaan hebbende tussen tweede verweerster en wijlen haar echtgenoot, Sels Petrus Antoon, in leven diamant-handelaar, geboren te Antwerpen op 21 juli 1880, laatst woonachtig te Antwerpen, overleden te Antwerpen op 19 juli 1958, en tot deze zijner nalatenschap en tot de voorafgaandelijke openbare veiling van alle roerende en onroerende goederen ertoe behorende en onder meer van : (...)

Stelt Meester Fivez, notaris te Antwerpen aan om bij voormelde bewerkingen de afwezige, verstekmakende of wederspannige partijen te vertegenwoordigen, in hun naam alle akten en verslagschriften te tekenen, handlichting te geven van alle hypotheaire of bevoorrechte inschrijvingen, zelfs van deze ambtshalve of anderszins genomen of te nemen, te verzaken aan alle voorrechten, rechten van hypotheek en koopverbrekende vorderingen, dit alles zo vóór als na betaling der paarten hun toekomende, deze te ontvangen, en geldige kwijting en ontlasting van te verlenen, in één woord met macht om alle daden te stellen nodig om tot een volstreckte deling en vereffening te geraken.

Stelt de heer rechter Massa aan om partijen te horen ingeval van betwisting, deze zo mogelijk te verzoenen, zoniet verslag uit te brengen aan de rechtbank.

Beveelt dat het aandeel in de te vereffenen gemeenschap en nalatenschap, toekomend aan verweerder Sels Edmond, zal aanbedeeld worden aan de massa der schuldeisers zijner faling ten belope of in mindering hunner vorderingen.

Beveelt de afscheiding der kosten ten gunste van de pleitbezorger van aanlegger op zijn bevestiging het voorschot ervan gedaan te hebben.

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorbaat niet-tegenstaande alle verhaal en zonder borg.

Stelt de kosten te laste van de boedel.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

29 juni 1960.

Voorzitter : M. Rommel.

Rechters : M.M. Verbrugghen en De Smet.

O.M. : M. Remerie.

Advokaat : Mr. A. Declerck.

Paritaire commissie. — Bevoegdheid tot het vaststellen van loon- en vergoedingsschalen voor personen die met de werkgever een leercontract afsluiten.

Krachtens art. 10 van het wetsbesluit van 9 juni 1945 zijn de paritaire commissies bevoegd om loon- en weddeschalen vast te stellen voor alle personen, die in het bedrijfsleven opgenomen zijn en arbeid voor een patroon presteren. Daaruit volgt dat zij ook

bevoegd zijn om loon- en vergoedingsschalen vast te stellen voor personen, die met de werkgever een leercontract afsluiten.

Over het onderscheid tussen « gewone » leerjongens (-meisjes) en leerjongens (-meisjes) met een « erkend leercontract » : zie nader het vonnis.

O.M. t/ Bruneel.

.....

Ten einde terecht te staan ter zake van te Kortrijk, tussen 9 november en 31 december 1959 zes leermeisjes te hebben doen werken bij inbreuk van artikel 5 van de beslissing van 1 juli 1957 van het Nationaal Paritair Comité voor de kleding- en konfektiebedrijven betreffende de klassificatie en de vaststelling van de minimumlonen der werkplaats- en thuisarbeidsters van de konfektieondernemingen voor linnengoedartikelen, werk- en beroepskleding, bindend gemaakt bij K.B. 12 maart 1958 en van artikel 5 van de beslissing van 1 juli 1957 van het Nationaal Paritair Comité voor Kleding- en Konfektiebedrijf betreffende de koppeling van de lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, werk en beroepskleding, bindend gemaakt bij K.B. 22 januari 1958;

Overwegende dat verdachte ten onrechte de onbevoegdheid van de Rechtbank opwerpt, steunend op artikel 7 van het geschreven leercontract, bestaande tussen verdachte en de door hem tewerkgestelde leermeisjes, dat voorziet alle geschillen voor te leggen aan arbitrage;

dat bedoeld artikel 7 enkel arbitrage voorziet voor geschillen, die ontstaan tussen de patroon en de leerling;

dat uit de beweerde afwezigheid van een actueel geschil tussen patroon en leermeisjes niet mag afgeleid worden dat de Correctionele Rechtbank onbevoegd is kennis te nemen van de vordering aanhangig gemaakt door het Openbaar Ministerie;

dat het Openbaar Ministerie immers de toepassing vordert van het K.B. van 12 maart 1958 en van artikel 5 van de beslissing van 1 juli 1957 van het Nationaal Paritair Comité voor kleding- en konfektiebedrijf, bindend gemaakt bij K.B. 22 januari 1958;

Overwegende dat nog dient onderzocht te worden of de door het Openbaar Ministerie ingeroepen tekst toepasselijk is op de feitelijke toestand waarin verdachte en de leermeisjes zich bevinden, onafhankelijk van de beschouwing welke eventueel de sociale gevolgen zouden kunnen zijn wanneer het door het Openbaar Ministerie bedoelde Koninklijk Besluit inderdaad van toepassing zou zijn op die feitelijke toestand;

Overwegende dat enkel van belang is te bepalen of het Nationaal Paritair Comité voor de kleding- en Konfektiebedrijven bevoegd was om in het domein van het leerlingenwezen met erkend leercontract tussen te komen, vervolgens of dit Nationaal Paritair Comité daadwerkelijk is tussengekomen en of dezes beslissing bindend werd gemaakt door een Koninklijk Besluit;

Overwegende dat niet kan ontkend worden dat, ingevolge artikel 10 van de Besluitwet van 9 juni 1945, de Paritaire Commissies bevoegd zijn om loon- en weddeschalen vast te stellen voor alle personen die opgenomen zijn in het bedrijfsleven en arbeid presteren voor een patroon;

dat de Paritaire Commissies derhalve ook bevoegd zijn loon- of vergoedingsschalen vast te stellen voor personen, die met de werkgever een leercontract — mogelijke juridische vorm onder dewelke arbeid gepresteerd wordt — afsluiten;

dat een beslissing van een Paritaire Commissie, die dergelijke schaal vaststelt, niets afdoet aan het karakter

ter van een leerkontraat, in hetwelk het element loon, een facultatief bestanddeel is, in tegenstelling met het arbeidskontraat, waarin het als essentieel bestanddeel geldt;

dat de vrijelijk genomen beslissing van de Paritaire Commissie immers een overeenkomst is tussen afgevaardigden van werknemers en afgevaardigden van werkgevers, die eenparig aanvaarden voortaan één der drie mogelijkheden van het leerkontraat, namelijk betaling van een loon of liever betaling ener vergoeding — dit om iedere verwarring van het arbeidskontraat uit te sluiten — te zullen toepassen;

Overwegende dat op dit gebied geen onderscheid kan gemaakt worden tussen « gewone » leermeisjes en leermeisjes « met erkend leerkontraat », daar beide groepen dezelfde diensten presteren voor de patroon en derhalve, uit dien hoofde alleen dezelfde rechten en verplichtingen hebben;

dat de leermeisjes « met erkend leerkontraat » slechts als een afzonderlijke groep geklasseerd worden in verband met een mogelijke controle door de administratie alsmede met het oog op bepaalde voordelen die op een ander gebied verleend worden, zowel aan de patroon als aan de leerling (bijvoorbeeld: toekennen van premies, verlenen van een getuigschrift) wat natuurlijkerwijze bijkomende en strengere verplichtingen meebrengt voor beide partijen (Sociaal Zekerheidsrecht, F. Van Goethem - W. Leen - R. Geysen, blz. 53, 4^e alinea);

dat de leermeisjes « met erkend leerkontraat » niet gelijk te schakelen zijn met leerlingen in een technische of beroepsschool, feit dat ook pedagogisch gezien door niemand betwist wordt;

Overwegende dat indien een collectieve overeenkomst leermeisjes op het oog heeft, juridisch geen onderscheid kan gemaakt worden tussen « gewone » leermeisjes en de leermeisjes « met erkend leerkontraat », die beiden arbeiden onder de leiding van een patroon, onder de (collectief) overeengekomen voorwaarden;

dat enerzijds het evenwel niet uitgesloten is dat één of andere overeenkomst speciale bepalingen voorziet voor « gewone » leermeisjes of voor leermeisjes « met erkend leerkontraat »;

dat anderzijds uit de tekst van bepaalde overeenkomsten, in dewelke uitdrukkelijk beschikkingen voorzien worden én voor « gewone » leermeisjes én voor leermeisjes « met erkend leerkontraat », niet mag afgeleid worden dat in alle overeenkomsten een onderscheid moet gemaakt worden tussen « gewone » leermeisjes en leermeisjes « met erkend leerkontraat, in die mate dat wanneer in de tekst enkel het woord « leermeisje » gebruikt wordt, slechts « gewone » leermeisjes zouden bedoeld worden en niet leermeisjes « met erkend leerkontraat »;

Overwegende dat de beslissing van het Nationaal Paritair Comité voor de kleding- en konfektiebedrijven dd. 1 juli 1957 een bepaald loon of bepaalde vergoedingen voorziet voor leermeisjes werkzaam in de ondernemingen die tot de bevoegdheid van die Paritaire Commissie behoren;

dat gezien de afwezigheid van enige beperkende bepaling, alle leermeisjes bedoeld worden, hetzij men ze noemt « gewone » leermeisjes, hetzij leermeisjes « met erkend leerkontraat »;

dat ingevolge het K.B. 22 januari 1958 dat de beslissing van het Nationaal Paritair Comité bindend maakt, de patroons gehouden zijn de vastgestelde lonen of vergoedingen uit te betalen, zelfs indien de leermeisjes akkoord zijn met de niet-uitbetaling ervan;

Overwegende dat verdachte bekend de beslissing van het Nationaal Paritair Comité niet te hebben uitgevoerd;

Dat aldus het feit ten laste gelegd van verdachte bewezen is;

Aannemende verzachtende omstandigheden voortspruitende uit de afwezigheid van vroegere correctie-nele veroordelingen;

Om deze redenen :

Verwijst Bruneel Lucien tot zesmaal een geldboete van zesentwintig frank.

NOOT : Bovenstaand vonnis werd op 21 december 1960 door het Hof van Beroep te Gent bevestigd.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

4 november 1958.

Voorzitter : M. Van den Schrieck.

Referendaris : M. Boxsom.

Advokaten : Mrs. Van Parijs en Legrand.

Ruiterwissels aangenomen door de voorzitter-beheerder van een N.V. — Verantwoordelijkheid van de N.V. — Rechten van de derde-houder te goeder trouw.

Acceptatie van ruiterwissels door de voorzitter-beheerder van een naamloze vennootschap.

Ten aanzien van derden wordt de beheerder, die binnen het raam van de hem verleende machten handelt, als orgaan van de naamloze vennootschap beschouwd, met het gevolg, dat deze laatste rechtstreeks tegenover derden verantwoordelijk is. Ook op grond van de verwekte schijn (de voorzitter-beheerder had de macht wissels te accepteren) is de vennootschap verantwoordelijk.

Het plegen van bedrog door de acceptant is niet tegenstelbaar aan de derde-houder van de wissel te goeder trouw.

Swenden t/ N.V. Melkerij St.-Jozef en Glasblazerijen van Hemiksem.

Aangezien, luidens voormeld exploit, de vordering er toe strekt verweerster solidaire te doen veroordelen tot het betalen aan aanlegger ener som van 782.487 fr., bedrag vermeerderd met protestkosten van drie aangenomen wissels respectievelijk groot 246.163 fr., 285.661 fr. en 249.996 fr., getrokken respectievelijk op 24 december 1956, 15 december 1956 en 29 december 1956 door de N.V. Glasblazerijen van Hemiksem op eerste verweerster om betaald te worden op 25 maart, 15 maart en 30 maart 1957;

Met de moratoire intresten, de gerechtelijke intresten en de kosten aangezien eerst en vooral dient onderstreept, wat de rechtpleging betreft dat de N.V. Glasblazerijen van Hemiksem, ter zake niet gedagvaard werd; dat bijgevolg enkel dient beslecht ten opzichte van eerste verweerster;

Aangezien uit de bestanddelen der zaak blijkt dat aanlegger derde-houder is van de drie wissels waarvan gewag die hem overgedragen werden door de trekker de N.V. Glasblazerijen van Hemiksem; dat kwestige wissels getrokken op de N.V. St.-Jozef Melkerij wegens gefactureerde leveringen van flessen ondertekend werden voor acceptatie door dhr. Désiré Fonderie, op dat ogenblik statutair voorzitter van de N.V. Melkerij St.-Jozef;

Aangezien deze vennootschap om haar weigering de wissels te betalen, te rechtvaardigen beweert dat de

heer Fonderie de machtiging niet had de wissels alleen te tekenen en dat hij in alle geval op ongeoorloofde wijze gehandeld heeft daar het hier over ruiterwissels gaat bedrieglijk aangenomen namens de vennootschap;

Aangezien de middelen door eerste verweerster ingeroepen niet van aard zijn haar te ontlasten het bedrag der wissels aan aanleggers te betalen;

Aangezien inderdaad blijkt dat luidens artikel 9 der statuten van verweerster de beheerraad gemachtigd was zijn machten geheel of ten dele af te vaardigen en dat hij zulks op 7 juli 1940 gedaan heeft met het dagelijks beheer en tevens de maatschappelijke handtekening toe te vertrouwen aan de heer Fonderie alleen, voorzitter-beheerder der vennootschap;

Aangezien ter zake niet ernstig kan betwist worden dat het tekenen van betalingswissels (met nummers der facturen betreffende de aankoop van flessen) normaal in het kader viel van het dagelijks beheer van verweerster, dat in verband hiermede overigens dient aangestipt dat sedert 17 jaar de effecten steeds door dhr. Fonderie alleen ten name van de vennootschap ondertekend werden en dat het niet betwist wordt dat namelijk van 30 november 1956 tot 20 februari 1957, zes wissels door dhr. Fonderie alleen ondertekend aan aanlegger betaald werden door verweerster;

Aangezien volgens de huidige rechtsleer en rechtspraak dhr. Fonderie tegenover derden ontegensprekelijk als orgaan der vennootschap dient aangezien, met het gevolg dat de verantwoordelijkheid der vennootschap rechtstreeks in het gedrang komt; (Fredericq, Boek V, nr. 432); dat verweerster daarenboven in alle geval een schijnbare macht verleend heeft aan haar voorzitter-beheerder en hierdoor aansprakelijk dient gesteld te worden voor deze aan wie zij deze schijnbare macht heeft gelaten (Recht, Kooph. Kortrijk, 18-12-1954; R.W. 1955-56, kol. 762; Cass. Frnc. 12-11-1957, Théorie de l'apparence, Vincent, sept. 1957, bl. 156);

Aangezien ten slotte dient aangenomen en beslist dat zelfs indien dhr. Fonderie bedrog zou gepleegd hebben jegens eerste verweerster dit feit in alle geval niet tegenstelbaar zou zijn tegen aanlegger, derdhouder van de wissel waarvan de kwade trouw inderdaad niet bewezen is en die zich niet heeft te bekommeren met de betwistingen gerezen tussen de trekker en de acceptant, zelfs voor het geval dat een afzonderlijk geding moest ingespannen worden strekkende tot de nietigverklaring van de wissel wegens bedrog zolang niets toelaat te verklaren of te veronderstellen, zoals in casu, dat de derde houder zou meegewerkt hebben aan de bedrieglijke verhandelingen; (Van Rijn, Dr. comm., II, bl. 465; Fredericq & Debacker T.V., bl. 281; Handelsr. Oostende, 13 mei 1958; Journal des Trib., 8 juni 1958, blz. 386);

Aangezien op grond van hoger aangehaalde feiten en beschouwingen de vordering van aanlegger als gegrond voorkomt en dat het behoort ze zonder verdaging in te willigen;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle andere en meer omvattende besluiten verwerpende;

Veroordeelt eerste verweerster n.v. Melkerij Sint-Jozef aan aanlegger te betalen: 1° de som van 782.487 F. zijnde het bedrag met protestkosten, bank- en retourkosten van drie aangenomen geprotesteerde wissels;

2° de moratoire intresten en aan 6 % : a) op de som

van 285.661 F vanaf 18 maart 1957 en b) op de som van 24.163 F vanaf 27 maart 1957 en c) op de som van 249.996 F vanaf 2 april 1957.

Veroordeelt eerste verweerster insgelijks tot de gerechtelijke intresten en tot de kosten.

NOOT: Vorenstaand vonnis werd bij het in dit nummer eveneens opgenomen arrest van 18 mei 1960 van de derde kamer van het Hof van Beroep te Brussel bevestigd.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

1e Kamer. — 12 juli 1960.

Voorzitter: M. Belpaire.

Rechters: M.M. Maes en Poppe.

Referendaris: M. Cloquet.

Advokaten: Mrs. De Schrijver en Heyvaert.

Schade uit onrechtmatige daad. — Beschadiging van de gevel van een huis, die op voorschrift van de bestuurlijke overheid niet hersteld maar achteruit en geheel nieuw moet heropgebouwd worden.

Beschadiging van de gevel van een huis door graafwerken. Door de administratieve overheid wordt de herstelling van de gevel geweigerd; hij moet 0,50 m. achteruitgebouwd worden met het gevolg, dat de oude gevel afgebroken en een andere op nieuwe funderingen opgetrokken moet worden.

Deze door de administratieve overheid opgelegde verplichting is een rechtstreeks gevolg van de door de aannemer van bedoelde graafwerken begane fout.

De benadeelde partij heeft recht op een zodanige herstelling, dat de beschadigde zaak daarna terug de waarde en de voordelen van het gebruik biedt, die zij vóór het ongeval bezat. Er bestaat geen aanleiding tot vermindering van de vergoeding, indien om de vroegere waarde en voordelen te behouden het nodig is geweest oude bestanddelen door nieuwe te vervangen. Wel zal rekening moeten gehouden worden met een verschil van nieuw voor oud, wanneer hierdoor de zaak langer zal kunnen bestaan en gebruikt worden, omdat anders de benadeelde partij zich onrechtmatig zou verrijken. Dit verschil komt normaal overeen met het coëfficiënt van ouderdom (vetustiteit).

De Munck t/ De Graeve

Herzien het tussenvonnissen van 7 april 1959, waarbij de heer Ingenieur-architect J. Van Coillie als deskundige werd aangesteld;

Gezien het verslag van de deskundige;

Overwegende dat het vaststaat dat verweerder bij het plaatsen van een waterleiding langs het huis waarvan eiseres de vruchtgebruikster is, Dijkstraat 19 te Doel, aan dit huis schade heeft veroorzaakt;

Dat eiseres van verweerder een vergoeding vordert tot herstelling van gezegde schade;

Dat zij die vergoeding in de dagvaarding op 35.000 F heeft geschat onder voorbehoud van vermeerdering onder het geding;

Overwegende dat de deskundige de oorzaak van de door hem beschreven schade toeschrijft aan het feit dat verweerder de graafwerken uitgevoerd heeft zeer dicht tegen de façade van het gebouw en tot op een peil van 55 cm onder de fundering;

Overwegende dat het gedurende de expertise ge-

bleken is dat eiseres van de bevoegde overheden de toelating niet heeft kunnen krijgen om de beschadigde gevelmuur te herstellen op de lijn waar die muur zich bevond, en dat gezegde gevel (moest afgebroken worden en volkomen opnieuw gebouwd worden op nieuwe funderingen (lees:) 0,50 m achteruit diende teruggebouwd te worden, zodat in stede van te mogen overgaan tot de loutere herstelling van de bestaande gevel, gezegde gevel moest afgebroken worden en volkomen opnieuw gebouwd worden op nieuwe funderingen;

Overwegende dat dit vereiste van de bestuurlijke overheid (stedebouw) als een rechtstreeks gevolg van de fout van verweerder voorkomt op dezelfde wijze dat wanneer lichamelijke verwondingen zwaarder gevolgen meeslepen wegens pathologische voorbeschiktheid van het slachtoffer de werking van gezegde voorbeschiktheid ten gevolge van toegebrachte verwondingen eveneens een rechtstreeks gevolg is van die verwondingen (Raadpleeg: Gent, 12 februari 1959 R.G.A.R. en noot Dalcq 1960, 6424);

Overwegende dat de deskundige de schade heeft geschat op 114.419 F.;

Overwegende dat de benadeelde partij recht heeft op een zodanige herstelling dat de beschadigde zaak daarna terug de waarde en de voordelen voor het gebruik terugvindt, die zij vóór het ongeval vertoonde;

Overwegende dat er geen aanleiding bestaat tot vermindering van de vergoeding indien om de vroegere waarde en voordelen te behouden, het nodig is geweest oude bestanddelen door nieuwe te vervangen, ten minste telkens dergelijke vervanging de duurzaamheid van de zaak praktisch niet verlengt of telkens de verbruiksmogelijkheden ten gevolge van de herstelling niet vermeerderen;

Overwegende dat de rechter integendeel wel rekening zal dienen te houden met een verschil van nieuw voor oud wanneer hierdoor de zaak langer zal kunnen bestaan en gebruikt worden;

Dat de benadeelde partij zich inderdaad onrechtmatig zou verrijken indien zij die meerwaarde onvergolden mocht behouden;

Overwegende dat dit verschil normaal overeenstemt met het coëfficiënt van ouderdom (vetusteit);

Overwegende dat, weliswaar een probleem zich kan stellen wanneer de benadeelde partij niet over de nodige gelden beschikt om het verschil tussen nieuw en oud te beleggen zodat zij hierdoor in de onmogelijkheid zou verkeren de herstelling degelijk te doen uitvoeren;

Overwegende dat de oplossing van gezegde moeilijkheid hierin bestaat dat wanneer de benadeelde partij niet genoegzaam vermogen is om zelf het verschil van oud tot nieuw voor te schieten de voor de schade aansprakelijke partij het zal dienen te doen met recht het bedrag van bedoeld verschil terug te vorderen op het ogenblik waar de zaak normaal buiten gebruik zou geworden zijn, hadde het ongeval zich niet voorgedaan;

Overwegende dat eiseres, in onderhavig geval niet beweert dat zij niet bij machte zou zijn het verschil tot beloop van hetwelk zij zich zou verrijken (vetusteit) te beleggen;

Dat er dus eenvoudig aanleiding toe bestaat de vergoeding te verminderen met het coëfficiënt vertegenwoordigende de verrijking wegens het verschil tussen nieuw en oud (vergelijkt betreffende dit probleem: A. P. R. Jan Ronse, «Schade en schadeloosstelling» nr 1260 en v. — Dalloz — Répert. deel II (1952) vr Dommages - intérêts, w. 70 en v.);

Overwegende dat de deskundige op 5.705 F de som schat die uit hoofde van de vetusteit dient afgetrokken te worden van het globaal bedrag van 114.419 F zodat de werkelijke schade aldus wordt teruggebracht tot 108.714 F.;

Overwegende dat verweerder niet gerechtigd is te beweren dat er bovendien nog een som zou dienen afgetrokken te worden wegens het feit dat eiseres bij de gelegenheid van de herstellingswerken, aan de plaatsen of aan de mobiele uitrusting, zonder meerdere kosten, een betere schikking zou hebben gegeven dan te voren;

Dat de handigheid van de benadeelde partij bij het gebruiken van de haar toekomende vergoeding geen reden is om gezegde vergoeding te verminderen;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gelet op artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935, die nageleefd werden;

Rechtdoende in voortzetting van de zaak en bij eindbeslissing verwijst verweerder om aan eiseres te betalen de som van 108.714 F met de gerechtelijke interest vanaf de dagvaarding;

Verwijst verweerder in de kosten van het geding.

NOOT: Zie over het vraagstuk dat door dit vonnis werd beslecht: A.P.R. Tw. Schade en schadeloosstelling door Jan Ronse, nr 260.

POLITIËRECHTBANK TE ROESELARE

19 november 1960.

Rechter: M. Verbeke.

Advokaten: Mrs. P. Gillon, H. Grillet en Vandenbulcke.

Strafrechterlijke zaken. — Wegverkeer. — Artikel 26.
— Mist. — Rook van trein.

In geval van mist moet de autovoerder zijn snelheid regelen naar de luchtgesteldheid.

In geval van rook door een trein achtergelaten moet de autovoerder, die zich verblind voelt of een oorzaak van verblinding opmerkt, tijdig vertragen of zelfs stoppen.

(Auto van Cocquyt, gevoerd door Lagaisse, stilstaande aan gesloten overweg, wordt aangereden door auto Van Ackere, die daarna zelf aangereden wordt door Verhaeghe).

O.M. en Cocquyt t/ Vanackere en Verhaeghe.

Aangezien te hunner verontschuldiging betichten inbrengen dat er dichte mist heerste en wijders de luttele zichtbaarheid nog verminderd was door de rook nage laten door een pas voorbijgereden trein;

Aangezien niet kan geloofend dat de wagen van Lagaisse, waartegen Vanackere heeft aangeboden, geen onvoorziene hindernis was, daar hij een normale plaats innam en reglementair verlicht was; dat dezelfde benedeking mag gemaakt wat Vanackere betreft ten overstaan van Verhaeghe;

Aangezien het voor de hand ligt dat de dichte mist niet als ontlastend kan gelden daar iedere autovoerder ertoe gehouden is zijn snelheid te regelen naar de luchtgesteldheid;

Aangezien de rook door de trein achtergelaten eveneens niet kan gelden, daar de autovoerder, die zich

verblind voelt of die een oorzaak van verblindings opmerkt, al het risico op zich neemt door niet tijdig zijn snelheid te verminderen of zelfs te stoppen; (zie Beroepshof Luik, 3-11-1955 - Bull. ass. 55, bl. 835 en het commentaar Snauwen; Beroepshof Brussel 25-1-1957 - J.T. 1957, bl. 185 en Handelsrechtbank Brussel, 23.5.1956 - R.G.A.R. n° 5880).

Aangezien dit trouwens een algemene doch dwingende regel van voorzichtigheid uitmaakt;

Aangezien de betichtingen bewezen voorkomen;

Aangezien de tweede medegedaagde als burgerlijk verantwoordelijk voorkomt voor het feit van de eerste haar aangestelde;

Aangezien de burgerlijke partij Cocquyt slechts onvankelijk is ten overstaan van Vanacker doch niet ten overstaan van Verhaeghe daar de tweede botsing geen schade heeft tweegebracht aan de camionnette van Cocquyt;

Aangezien de bedragen door de burgerlijke partijen gevorderd niet betwist worden;

Overwegende dat de eerste betichte geen enkele vroegere veroordeling tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie maanden heeft opgelopen;

Gelet op de artikels 11, 12, 14, 31, 37 en 41 der Wet van 15 juni 1935;

Gelet op de artikels 38, 39, 40 van het Strafwetboek; Artikel 26/1 K.B. z-4-1954; 2-6 Wet 1-8-1899, gewijzigd door Wet 27-5-1957; I Wet 5-3-1952; 9 Wet 31-5-1888; 1382 B.W.; 162 van het Wetboek van Strafrecht ter zitting door de Rechter aangeduid;

Om deze redenen :

De Rechtbank, op tegenspraak wijzende, veroordeelt eerste betichte (Vanackere) en derde betichte (Verhaeghe) ieder in een geldboete van tien frank (+ 190 deciem) is tweehonderd frank en elk in de helft der kosten van tegenwoordig vervolg reeds begroot op zes en zeventig frank;

Beveelt dat de uitvoering van dit vonnis, ter uitzondering der kosten, uitgesproken tegen de eerste betichte (Vanackere) zal opgeschorst worden gedurende de tijd van een jaar, te rekenen van heden;

Verklaart de tweede gedaagde burgerlijke verantwoordelijk over het feit van de eerste, haar aangestelde;

En recht doende op de eisen der burgerlijke partijen;

Veroordeelt eerste en tweede betichte solidairlijk aan de burgerlijke partij Cocquyt te betalen de som van zes duizend driehonderd frank, meer de compensatoire rente vanaf een en dertig maart 1960 tot heden en vanaf heden met de rechtelijke intresten en de kosten der aanstelling;

Veroordeelt derde betichte aan de burgerlijke partij Vanackere te betalen de som van duizend honderd frank, met de compensatoire rente vanaf 31 maart 1960 tot heden en vanaf heden met de rechterlijke intresten en de kosten der aanstelling;

Belast het openbaar ministerie, wat hem betreft, met de uitvoering van dit vonnis;

BOEKBESPREKING

Charley del Marmol, *La protection contre les abus de puissance économique en droit belge*. Genèse et commentaire de la loi du 27 mai 1960. - In : Collection Scientifique de la Faculté de Droit de l'Université de Liège, n° 10. - Luik, 1960, 471 p. - Prijs : 500 Frs.

1. Professor del Marmol is ongetwijfeld een der meest eminente Belgische specialisten van het handelsrecht, in het bijzonder nopens konkurrentieregeling. Hij doceert trouwens het handelsrecht aan de Rijksuniversiteit te Luik; tevens staat hij in de dagelijkse praktijk van de zakenwereld. Bovendien heeft hij van zeer nabij de wording van het Belgische anti-trustrecht kunnen volgen. Het is dan ook niet te verwonderen dat zijn boek «*La protection contre les abus de puissance économique en droit belge*» uitgegroeid is tot een werk van uitzonderlijke waarde, dat een onmisbare leidraad vormt voor eenieder die zich een degelijk begrip wil vormen over de wet van 27 mei 1960.

De auteur beweert dat zijn werk gemodeleerd is op het type van de *Selected Cases and Materials*, aangevend in de V.S.A., en geen aanspraak maakt op enige doktrinale waarde. Zijn studie is echter veel meer dan dat : het koppelt de eigenschappen van de grondige commentaar, traditioneel aan het Europese vasteland, aan de voordelen van een Amerikaans «*case-book*». Professor del Marmol stelt zich immers niet tevreden met een loutere wetsanalyse, maar tevens biedt hij een rijke gamma «*materials*» — voorbereidende werken, adviezen van politieke en beroepskringen, en dito — zodat een uiterste volledigheid bereikt wordt.

2. In een eerste deel ontwikkelt de auteur de genesis van de wet van 27 mei 1960, vanaf het eerste voorontwerp van juli 1937, via het voorstel Ronse van 1945, het voorstel Duvieusart van 1947, het voorontwerp van de Commissie van het Ministerie van Economische Zaken van 1949, het voorontwerp Coppé van 1952, het voorontwerp Duvieusart van 1953, het wetsontwerp Rey van 1957, tot het wetsontwerp Van der Schueren van 1959, dat als de huidige wet tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie op 22 juni 1960 in het Staatsblad gepubliceerd werd.

Telkens worden tevens de standpunten en adviezen van de Raad van State, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de patronale wereld, de vakverenigingen en de politieke partijen weergegeven. Hierdoor biedt dit boek een volmaakt beeld van de wordingsgeschiedenis en vormt aldus een waardevol werkinstrument.

3. De Belgische wetgeving steunt, zoals het Franse recht, onmiskenbaar op het misbruiksprincipe. Hoewel in feite de tegenstelling tussen het verbods- en het misbruiksprincipe geenszins opgeschreefd moet worden, vermits geen van beide ooit absoluut wordt toegepast, behoudt de keuze van de wetgever belang, daar zij aantoon wat de grondhouding van de overheid zal zijn.

Professor del Marmol oordeelt dat althans in de huidige omstandigheden van onze economie het misbruiksbeginnsel als de meest geschikte grondhouding voorkomt. Hij bevestigt dus het standpunt, dat hij reeds vroeger in dit opzicht had ingenomen (Cfr. : *La réglementation juridique des ententes industrielles*, in : *Annales de Droit et de Sciences Politiques*, 1950, blz. 3 e.v.). Het betreft hier een vraag van economische politiek waar de meningen van specialisten verschillen;

aldus is Professor van Hecke van oordeel dat het beter ware geweest « op meer resolute wijze de weg op te gaan van een verzwakking van het kartelwezen » (Rechtsvergelijkende aantekeningen bij de wet tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie, in: R.W., 1960-61, kol. 417).

4. Het tweede deel van het werk behandelt het toepassingsgebied van de wet.

De algemene toepassingsvoorwaarden kunnen bondig samengevat worden (Art. 1 en 2, wet 27 mei 1960; del Marmol, blz. 113):

a) Economische machtspositie waardoor een overwegende invloed wordt verkregen op de nationale markt;

b) De wet geldt uitsluitend nijverheids-, handels-, landbouw- of financiële verrichtingen;

c) De invloed moet uitgeoefend worden op de bevoorrading van de goederen of kapitaalmarkt, op de prijs of de hoedanigheid van een bepaalde waar of dienst (Verhandelingen van onroerende goederen blijven buiten het bereik van de wet);

d) Het misbruik moet inbreuk maken op het algemeen belang;

e) Het misbruik moet bestaan uit praktijken die de normale werking der mededinging vervalsen of beperken, of een hinderpaal vormen hetzij voor de economische vrijheid der voortbrengers, verdelers of verbruikers, hetzij voor de ontwikkeling van produktie of ruilverkeer.

Professor del Marmol ontleedt systematisch elke voorwaarde; duidelijk toont hij telkens de essentie aan, hierbij steunend op een zeer rijke dokumentatie en met beroep op de rechtsvergelijkende methode.

5. De Belgische wet voorziet, in tegenstelling tot de meeste buitenlandse wetten en de E.G.K.S.- en E.E.G.-verdragen, geen onderscheid tussen kartels en markt-beheersende ondernemingen; terecht volgens Prof. del Marmol (blz. 117); ten onrechte, aldus Prof. Van Hecke (*art. cit.*, kol. 412).

Artikel 27 van de wet bepaalt dat deze, voorlopig althans, niet van toepassing is op de staat, provincies, gemeenten, openbare instellingen en de instellingen van openbaar nut die ressorteren onder de wet van 16 maart 1954 en het K.B. van 18 december 1957. Het blijft een open vraag in hoeverre de mededingingsregeling toepasselijk is op de gemengde economische verenigingen. In elk geval vallen de functioneel openbare diensten, d.i. private ondernemingen met een openbare dienst belast, binnen het kader van de wet.

Prof. del Marmol omlijnt zeer klaar het probleem en toont aan hoe men tot dit art. 27 is gekomen.

Volledigheidshalve weze er aan herinnerd dat de mededingingsregeling voor ondernemingen van het E.G.K.S.-verdrag (art. 65-66) en het E.E.G.-verdrag (art. 85-90) principieel wel toepasselijk zijn op publiekrechtelijke personen (Cfr. L. P. Suetens, De mededingingsregeling voor ondernemingen in het verdrag der Europese Economische Gemeenschap, in R.W., 1959-60, kol. 953 e.v.).

6. Op een briljante wijze worden de begrippen « algemeen belang » en « normale werking van de mededinging » ontleed (blz. 191-239).

Professor del Marmol betrouwt er op dat de vaagheid van het begrip « algemeen belang » geen hinderpaal zal vormen voor een efficiënte toepassing van de wet:

« Bien que difficile, la pesée des intérêts n'est pas une tâche impossible. Il faut faire confiance à la compétence et à l'indépendance des hommes qui en seront

chargés. Mais il sera peut-être beaucoup plus délicat d'éviter qu' l'occasion de conflits de droits ou d'intérêts privés, tous les problèmes qui relèvent de l'ordre concurrentiel n'aboutissent devant le Conseil du contentieux économique par application de la loi du 27 mai 1960. Il faut craindre, en d'autres termes, un recours abusif à l'abus de puissance. » (blz. 216).

De « normale werking van de mededinging » wordt toegelicht met behulp van teksten zowel van economen als van juristen. Een der grote verdiensten van het werk van de Luikse hoogleraar is trouwens dat het economisch aspect eveneens terdege belicht wordt.

Tot besluit van het tweede deel wordt een ganse reeks van concurrentie beperkende praktijken opgesomd en geanalyseerd (blz. 240-328). Ook hier vullen economie en recht elkaar op ideale wijze aan.

7. Het derde en laatste gedeelte is gewijd aan de procedure. Deze kent verschillende stadia:

a) De *Kommissaris-Verslaggever* (een functie door de wet van 27 mei 1960 in het leven geroepen) verricht het onderzoek van misbruiken bij aanklacht, wanneer hij er toe aangezocht wordt door de Minister van Economische Zaken, of uit initiatief. Na het onderzoek maakt hij ofwel de zaak over aan de Raad voor Economische Geschillen ofwel verwittigt hij de Minister van Economische Zaken van zijn inzicht de zaak te klasseren. Deze beschikt dan over een maand om te bevelen de zaak toch voor de Raad te brengen. De Kommissaris-verslaggever brengt voor de Raad een advies uit.

b) De *Raad voor Economische Geschillen* behandelt de zaak met gesloten deuren en hoort de betrokken partijen. De wet is weinig precies nopens de procedure te volgen voor de Raad. De Raad brengt een gemotiveerd advies uit. Een negatief advies — dus de vaststelling dat geen misbruik werd gepleegd — is bindend voor de Minister van Economische Zaken. Bij een positief advies blijft het de Minister vrij nog te besluiten dat geen misbruik aanwezig is; alleszins is zulk positief advies vergezeld van konkrete aanbevelingen.

c) De *Minister van Economische Zaken*. Drie fazen zijn te onderscheiden:

1) De verzoeningsfase. De partijen worden opgeroepen om voor de Minister te verschijnen, die hun voorstellen doet betreffende de wijze waarop een einde kan gesteld worden aan het misbruik. Wordt een akkoord bereikt, dan wordt hiervan melding gemaakt in het Staatsblad.

2) De aanbevelingsfase. Gaan de betrokken partijen niet in op de aanbevelingen, dan worden deze hun bij aangetekend schrijven betekend, waarin tevens de termijn voor hun uitvoering wordt bepaald.

3) De beslissingsfase. Werden de aanbevelingen niet uitgevoerd, kan een Koninklijk Besluit uitgevaardigd worden dat het bestaan van een misbruik vaststelt en de maatregelen voorschrijft die er een einde moeten aan stellen. Dit K.B. wordt gepubliceerd in het Staatsblad, samen met het advies van de Raad voor Economische Geschillen.

Professor del Marmol merkt zeer terecht op dat de beslissing *in feite* bij magistraten berust: de Kommissaris-verslaggever in het eerste stadium, de Raad voor Economische Geschillen in de tweede fase. Inderdaad een negatief advies bindt de Minister en bij een positief advies mag verwacht worden dat de Minister de toegevoegde voorstellen van de Raad zal involgen.

Hoewel de procedure meerdere zwakke zijden vertoont (Cfr. Van Hecke, *art. cit.*, kol. 417), is de doorslaggevende tussenkomst van magistraten alleszins een faktor van rechtsbescherming.

8. Tenslotte behandelt het werk van Professor del Marmol nog achtereenvolgens : de sankties en dwangmaatregelen, de problemen van bevoegdheid die kunnen ontstaan, de mogelijkheid van verhaal en de deelneming van België aan de handhaving van de vrije mededinging op internationaal vlak, en wel in het kader van Benelux, de E.G.K.S. en de E.E.G.; het geheel besloten door een bibliografisch overzicht.

9. Het boek van Professor del Marmol is een merkwaaardige bijdrage tot de doktrine op het gebied van economisch recht. Het is onmisbaar voor de kennis van de wet van 27 mei 1960. Al wie in aanmerking komt met deze nieuwe ontwikkeling van het nationale recht kan dit werk niet over het hoofd zien, daar het op een bevattelijke en aantrekkelijke wijze een diepe kennis van de opgeworpen problematiek, gekoppeld aan een rijpe ervaring, heeft weten open te stellen.

L. P. Suetens.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen Herman Teirlinck Avond

Op donderdag 27 april 1961 hield de Vlaamse Conferentie voor dit gerechtelijk jaar haar laatste academische zitting, gewijd aan «Herman Teirlinck, de veelzijdige».

Naast de gehuldigde schrijver, waren verschillende personaliteiten aanwezig, waaronder Mr. Roost, Stafhouder; Mr. Victor, Erevoorzitter der Conferentie; de Heer Suetens, Eerste Voorzitter van de Raad van State; Mr. Craeybeckx, Burgemeester; de heer Van de Mortel, Consul-Generaal van Nederland; Picavet, provinciaal Griffier, e.a.

Na de inleiding van de Voorzitter, nam Prof. Garnt Stuiveling, hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam, het woord om als Noordnederlander hulde te brengen aan de «vereerde meester», zoals spreker hem noemde.

Prof. Stuiveling vergeleek de naam Teirlinck met een teerling of dobbelsteen en zijn verschillende facetten : zoals bij de dobbelsteen nooit alle zijden terzelfder tijd zichtbaar zijn, zo verrast Teirlinck ons steeds met nieuwe aspecten van zijn kunstenaarschap, terwijl andere onbekend blijven en later aan het licht zullen komen.

Spreker schetste die diversiteit van de schrijver in de drie grote periodes van zijn werk, die ieder ongeveer 20 jaar beslaan. Teirlinck debuteerde rond 1900 met landelijke romans, zoals «De wonderbare Wereld», waarin hij, naast Buysse en Streuvels, bewijst een eigen visie te hebben op het buitenleven, maar hij zal weldra het stadsleven beschrijven in zijn «Ivoren Aapje».

In deze eerste periode treft ons de houding van verwondering van de schrijver over het feit dat het leven is wat het is, dat het levenslot zo grillig verloopt, vol mystieke, irrationele krachten.

Na de eerste wereldoorlog verschijnt Teirlinck in een volledig nieuwe hoedanigheid : de man van de oudere generatie neemt de leiding van een vernieuwing die

geheel past in de na-oorlogse sfeer. De man van Van Nu en Straks wordt nu de vader van het expressionisme. Bovendien beoefent Teirlinck een nieuw genre, het toneel, o.a. met «De vertraagde Film» en «De Man zonder Lijf». Hij leert de jongeren dat de handeling, niet de literatuur, op de eerste plaats het toneel beheerst.

Na 1940, op zestigjarige leeftijd, begint een derde fase in het leven van deze kunstenaar. Weer richt hij zich tot de romanvorm, maar zijn proza is totaal verschillend van dit uit zijn jeugdwerken. Zijn «Gevecht met de Engel» noemt Prof. Stuiveling de grootste roman in Zuid-Nederland in de laatste vijftien jaar.

De veelzijdigheid van Teirlinck zelf is een kwaliteit : wie in één genre slaagt kan een groot kunstenaar zijn, wie zich een meester toont in diverse genres geeft blijk van uitzonderlijke begaafdheden. Wat vormt de eenheid in deze veelheid ? De grote episch-tragische visie op de mens, de mens die handelt, die in wezen klein, blind en onvrij is in de oneindige wetmatigheid van het bestaan.

Na dit schitterend betoog hield Prof. Willem Pee, hoogleraar te Gent, een spreekbeurt waarin het werk van Herman Teirlinck in taalkundig opzicht werd ontleed.

Vijftig jaar geleden stonden de schrijvers voor een moeilijke keuze : schrijven in het Frans, een wereldtaal, waarin zij gans hun onderwijs hadden genoten en die ze beheersten, of schrijven in hun moedertaal, waarvan ze maar een dialect spraken, en waarvan de cultuur en literaire taal hen in grote mate vreemd was. Teirlinck heeft het gewaagd, in de eerste plaats misschien omdat zijn vader, Isidoor Teirlinck, naast literator en wetenschapsman, ook flamingant was.

Wanneer zijn eerste werk «De wonderbare Wereld» verscheen in 1902, werd dit met geestdrift begroet, zowel in het Noorden als bij ons. De taal was niet de houterige, onnatuurlijke taal van Snieders of van Conscience, ook niet Noordnederlands, maar, zoals deze van Gezelle en Streuvels, was ze geput uit de rijkdom van de streektaal. De dialectwoorden die er in voorkomen worden gebruikt om een atmosfeer te scheppen of een nuancering weer te geven die het Nederlandse woord, voor Teirlinck, niet bezat.

Dit persoonlijk woordgebruik komt op een andere wijze tot uiting in «Zon», waarin de schrijver — beïnvloed door een groep schilders en beeldhouwers, aanhangers van het luministisch impressionisme — er toe gebracht wordt dit impressionisme over te brengen op zijn proza : zo ontstonden tien beschrijvingen waarin het zonnelicht de hoofdrol speelt en Teirlinck dwingt zijn impressionistische indrukken met woorden te verklanken, die door hun vorm het vluchtige van de lichtbeweging zouden weergeven.

In «Mijnheer Serjanszoon» voelt men dat de schrijver een neiging vertoont om bij het Noordnederlandse proza aan te sluiten. Prof. Pee volgt Teirlinck dan over zijn verdere werken, zijn toneelstukken, tot aan het «Zelfportret» en «Het Gevecht met de Engel». De taal van deze laatste twee werken staat ver af van zijn eerste periode. Teirlinck heeft in die vijftig jaar een evolutie doorgemaakt, maar men is er over verwonderd dat zijn taal even fris en genietbaar is gebleven als voorheen.

Na de academische zitting had een zeer geslaagde receptie plaats, aangeboden door Voorzitter en Mevrouw Edgar Boonen.

I. D. W.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift van de Vrederechters, jrg. 1961 - n° 2 :

G. Van Malderen, Het adagium « nemo potest auctor esse in rem suam » en de artikelen 346 en 354 van het burgerlijk wetboek op de kinderaanneming. — E. Loiseau, Pension alimentaire ou délégation de salaires.

Tijdschrift voor sociaal recht en van de Arbeidsrechten, jrg. 1961 - n° 2 :

L. Morgenthal, L'administrateur de sociétés et les contrats de louage de services.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift, jrg. 1961 - n° 7-8 :

Inkomstenbelastingen. — Taxes met inkomstenbelastingen gelijkgesteld. — Indirekte staatsbelastingen. — Internationale overeenkomsten. Provinciale en gemeentelijke belastingen. — Buitenlandse belastingen.

Tijdschrift voor Notarissen, Privaatrecht, Notariaat, Fiscaalrecht, jrg. 1961 - n° 3 :

W. Delva, Artikel 1421 B.W. en de notariële tucht.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1961 - n° 17 :

J. C. van Oven, Nieuwe faculteiten der rechtsgeleerdheid. — Ch. Petit, De overgang van het gezag bij adoptie. — L. J. F. J. Baudoin, Afzonderlijk appel van een praeparatoir vonnis. — Ch. Boissevain, Het recht en de vrije zaterdag.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, jrg. 1961 - n° 4674 :

J. C. van Oven, De verbintenis uit baattrekking (III, slot). — Y. D. C. van Duyn, Aantekeningen op de Successiewet 1956. — P. W. van der Ploeg, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Huwelijksgoederenrecht.

Journal des Tribunaux, jrg. 1961 - n° 4318 :

G. Aronstein, Un impôt sur le capital est-il compatible avec les dispositions de la Convention européenne des droits de l'homme ? — M. La Haye et Jos. Van kerckhove, Le louage de choses. — J. de Longueville, L'avocat et les procès fiscaux.

Recueil de Jurisprudence du Droit Administratif et du Conseil l'Etat, jrg. 1961 - n° 1 :

Matton H., Compétence de la Cour des comptes en matière de pensions. — Pensions d'invalidité. — Pensions de réparation. — Pensions de sécurité sociale.

Revue du Droit Public et de la Science Politique en France et à l'étranger, jrg. 1961 - n° 1 :

M. Waline, A propos du rapport entre la règle de droit applicable au jugement d'un procès et l'ordre de juridiction compétent. — P. M. Gaudemet, L'autonomie des universités françaises. — M. Lagrange, Les pouvoirs de la haute autorité et l'application du traité de Paris. — J. Castagné, La règle de la double subordination dans la République populaire de Pologne. — L. Hamon et J. Cotteret, Chronique constitutionnelle et parlementaire française. — S. Dreyfus, Analyses des textes législatifs et réglementaires.

Revue Française de Science Politique, jrg. 1961 - n° 1 :

F. Goguel, Géographie du référendum du 8 janvier 1961 dans la France métropolitaine. — J. L. Quermanne, Le problème de la cohabitation dans les sociétés multicommunautaires. — C. Cadart, Les relations sino-soviétiques, de la création des communes populaires à la conférence « des 81 ». — P. Chambergeat, Les élections communales marocaines du 29 mai 1960. — J. W. Lapierre, Pour une théorie dynamique des changements politiques.

Recueil Dalloz, jrg. 1961 - n° 16 :

G. Pochon, Procédure dirigée ?

Osterreichische Zeitschrift für öffentliches Recht, jrg. 1961 - n° 1 :

G. Del Vecchio, Die Einsamkeit als ethisches und juristisches Prinzip. — P. Leisching, Der begriff des bonum commune bei Thomas von Aquino. — G. Roselieb, Die rechtliche Stellung der europäischen Wirtschaftszusammenschlüsse (Montau-Union, ENG, EFTA) zum GATT. — H. Urbanek, Die Unrechtsfolgen bei einem völkerrechtsverletzenden nationalen Urteil, seine Behandlung durch internationale Gerichte.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"